

Dvisavaitinis iliustruotas Jaunimo Laikraštis. Lietuvos Vyčių Organizacijos Organas

Tomas II

Vasario-Feb. 29 d., 1920 m.

No. 4 (77)

Entered as Second Class Matter Oct. 23, 1915 at the P. O. at Chicago, Ill.
Under Act of March 3, 1879.

Published and distributed under permit (No. 528) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By the order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

"VYTIS" (The Knight)

Published Semi-Monthly by the LIETUVOS
VYČIAI (Knights of Lithuania).

SUBSCRIPTION RATES:

Yearly	\$2.50
6 Months	1.25
In Foreign Countries Yearly	3.00

Advertising rates on application. All communications must be addressed:

"VYTIS"
3261 So. Halsted St., Chicago, Ill.

"VYTIS"

Jaunimo Dvisavaitinis Laikraštis

Leidžia Lietuvos Vyčiai.

PRENUMERATA:

Metams	\$2.50
Pusmečiui	1.25
Pavienis Numeris	15
i Užrubežį Metams	3.00

"VYTIS"
3261 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Apie Auklėjimą.

AUNIMAS — tautos ateitis!

Tokį imną jaunimui nuolat giesta spauda ir žmonės gyvomis lūpomis. It iš gyvojo šaltinio vanduo, taip tautai gyvybė ir viltis teka iš jaunos kartos.

Ne visas tečiau jaunimas patenkina tautos viltį ir troškimus. Tas užaugo dvasios skurdziu ir pūdo kitus, kitas kūno skurdžius ir sunkina savo artimus arba visą visuomenę. Tautos ateičiai graso pavojus, kada didžiama jos jaunimo nueina klaidžiais keliais, neingijus augštesnio gyvenimo idealo.

Užtad ir reikia kuodidžiausią dėmesį kreipti į jaunimo auklėjimą. Kaip auklėsime jaunimą, tokius turėsime piliečius. Kokiais idealais nušviesime jo protą ir dvasią jaunystėje, tokių idealų vedamas paliks visą amžį. Čia tad ir pakalbėsime, kaip turi būti auklėjama jaunoji karta, kad ji būtų šviesi, darbin-

ga, idealinga, kuri vėliau būtų tvirtu ir sveiku tautos ir valstybės pamatu.

Jaunimo auklėjime žymiausią rolę užima šeimyna, mokykla ir bažnyčia. Tėvų namuose vaikas įgija pirmus gyvenimo įspūdžius, malonius ir nemalonus, atjaučia džiaugsmus ir skausmus. Čia gimdytojai ir auklėtojai duoda pirmą pamokinimą apie Dievą, žmones ir pasaulį, čia moko pradinio supratimo apie tvarką, mandagumą, paklusnybę. Moralė atmosfera, esanti šeimynoje, padaro gerą įtaką į jauną sielą ir protą. Namų papročiai giliai suauga su jo dvasia ir atspaudžia žymes, kurias vėlesnis gyvenimas labai retai tegali sunaikinti.

Mokyklos auklėjimas apima naujus darbo plotus, kurių nepasiekia namai. Visų pirma jaunuolis arba jaunuolė ineina į tarpą vienmečių, kurie mokykloje turi vienodas teises į pareigas pasiduoti mokyklės disciplinai ir mokytojų nustatymams. Čia jaunoji karta pradedama pratinti bendrai žengti darbe ir pareigose, čia semia mokslą, šviečia protą ir mintis.

Bažnyčia, duodama šviesą tėvams, mokytojams, kurie savo keliu skiepija jos idealą jaunuolių sieloms ir širdin, ir tiesioginiu būdu daro įtaką į jaunimą. Bažnyčia stiprina tikėjimą, moko įvairių dorybių. Ji auklėja iš vidaus, lavindama širdį.

Namai, mokykla ir bažnyčia yra viršiausieji jaunimo auklėtojai. Auklėjimas privalo būti tautiniai-religinis. Religijos dalykai privalo būti taip išaiškinti ir įkvėpti, kad jie būtų tvirta atrama gyvenimo kelionėje.

Kas link tautinio auklėjimo, reikia atminti, kad kiekviena tauta turi savo idealus, papročius, padavimus, būdą ir kitas ypatybes, apie ką auklėjime negalima užmiršti. Tautinis auklėjimas privalo žiūrėti, kad visos geros tautos ypatybės būtų kuostipriausiais diegais inaugintos jaunimo širdysna, o blogosios išrautos ir išmestos. Kas nemylti savo tėvynės, savo tautos, tas nemokės ir nepajėgs gerbti ir mylėti žmonijos.

Lietuviai tėvų, rengdami savo vaiką mokyklon, privalo rimtai apmintyti, kokią mokyklą turi parinkti. Minėtas priemonės auklėjimui naudoja tik katalikų mokyklos.

Mūsų jaunimo pradiniam auklėjimui pilnai atsako tik parapijinės mokyklos. Tiesa, yra pas mus įvairių žmonių, nuduodančių net gerais tėvynainiais, kurie kenkia parapijinėms mokykloms, jas šmeiždami ir atkalbinėdami tėvus josna leisti savo vaikus.

Bet vaizduokimės naudą to jaunimo, kuris pradeda ir užbaigia mokslą svetimtaučių mokyklose. Neišmoksta gimtos kalbos, nepažįsta tautos dvasios, būdo ir papročių. Ne vienas gėdinasi savo tautybės, jos užsigina, išsizadėdamas savo motinos. Dažnai tenka skaudžių vaizdų patirti iš mūsų gyvenimo, kad net tikri tėvai su tikrais savo vaikais negali tinkamai susikalbėti. Jei vaikai ir mėgina lietuviškai kalbėti, tai tik sunku jų klausyti, kaip jie kankinasi.

Parapijinė mokykla padeda pilną ir tvirtą auklėjimo pamatą mūsų jaunimui. Ji lavina iš vidaus ir iš viršaus. Vaikas parapijos mokykloje įgija tikybos mokslo, išmoksta gimtos kalbos. Čia jis giliai įsideda savo vardą širdin, kad jis yra lietuvis ir pamyli visa, kas yra lietuviška.

Nuo tėvų daugiausia priklauso vaiko ateitis. Nuo jų priklauso vaikų išauklėjimas, ypatingai pirmasis ir visų svarbiausias.

Lietuvių tėvų priedermė vaikų auklėjime neapsakomai didelė ir svarbi. Lietuvių tauta, slėgiama šimtus metų, suvargo, susilpnėjo. Tėvų, ypač jūsų, motinos! rankose yra galė duoti Tėvynei pajėgų. Tėvynės ateitis jūsų rankose! Iš jūsų rankų gali išeiti jaunimas su širdyje įrašytu tvirčiausiu obalsiu: Dievas ir Tėvynė! kurio jokios aplinkybės ir pastangos neįstengtų iš ten išgriauti. Kas iš jaunystės išmoksta branginti dvasios skaistybę, jos neužtemdins ir vėliau. Iš tėvų mokymo ir pavyzdžių vaikai sužino, kas gera ir kas prakilnu, kas bloga ir žema. Kas lopšyje būdamas jau sutinka motinos asmenyje Angelą Vedėją, tas ir vėlesniame gyvenime žinos tiesius kelius, tas paliks ištikimu sūnumi bažnyčios ir naudingu valstybės piliečiu.

Tautiniai-religinis auklėjimas, tai mūsų obalsis!

Tėvynainis.

F. Žemgrauža.

Kalbos Dalykuose.

1. "Vytis,čio" ar "vytis,ties"?

Gerbiamasis mūsų kalbininkas kun. J. Laukaitis 1919 m. 15 "Vyčio" numje straipsnyje "Kalbos dalykai" prirodo, geriau esant vartoti "vytis,ties" negu "vytis,čio." Su taja G-jo kalbininko nuomone aš lyg nenorėčiau sutikti. Pasišauksiu delko.

Norint pasidaryti kokį naują žodį, reikia nusiziūrėti kitus žodžius, ir pagal juos daryti reikiamąjį žodį. Tuosyk pasigaminatasai žodis nebus priešingas kalbos dvasiai.

Mūsų kalboje esama dvejopos rūšies žodžių kilusių iš veiksmazodžių ir turinčių galūnę "tis." Vieni jų vyriškosios gimties, kiti gi moteriškosios. Pv. dangtis, lanktis, valktis, pyktis, kamštis, raištis, kaištis, samtis, kirtis, išgąstis ir k. vyriškosios gimties; gi saktis, mirtis, pirtis, stotis, atmintis, pažintis, kliūtis, sutartis ir k. moteriškosios. Visi šitieji žodžiai, kaip matyt, yra kilę iš bendraties. Skirtumo kilmėje esama nebent tik tai, kad vienuose šiųjų žodžių šaknies balsis yra pasikeitęs kitu balsiu savo giminiečiu, pv. dengti-dangtis; segti-saktis (bendraties "e" pakeista "a"); rišti-raištis; kišti kaištis ("i" pakeista "ai") ir tt.; ~~klauose~~ gi tasai šaknies balsis likęs tas pats, pv.: mirti-mirtis; pykti-pyktis; sugaišti-sugaištis ir tt. šaknies balsis "i" ir "ai" nė kiek nepasikeitęs. Kadangi tiek vyriškosios tiek moteriškosios gimties žodžiai yra tuom pat būdu kilę iš bendraties, ir turį taja pat galūnę, tai aišku, kad tųjų žodžių gimties nė kiek nenustato jų kilmė iš bendraties. Jų gimties skirtingumo reikia jieškoti ne kilmėje iš bendraties, bet kame kitame. Kame gi? Ogi jų kirčio skirtingume. Tardami tuosius žodžius, mes tuojau pastebime, kad vyriškosios gimties žodžiai turi kirtį ant pirmojo skiemens, pv.: dangtis; pyktis; išgąstis, kirtis, lanktis ir tt., o moteriškosios gimties ant paskutiniojo,

pv. stotis; mirtis; atmintis, sugaištis ir tt. Nors gal ir kiek keistoka, kad kirčio skirtingumas būtų gimties skirtingumo priežastis, bet tai gyna tiesa. Perkelkime pv. žodžio "pyktis,čio" kirtį nuo pirmojo skiemens ant paskutiniojo, ir išstarkime ne "pyktis", bet "pyktis", — kilmininke jau mums ir norisi sakyti "pykties", o ne "pykčio".

Taikant dabar tai visa, kas pasakyta, prie žodžio "vytis", matome, kad jį galime tarti dvejopai: "vytis,čio" ir "vytis,ies" nė kiek nenusidedant mūsų kalbos dėsniams. Tik tai, jei tariame "vytis,čio", neužmirškime dėti kirčio ant pirmojo skiemens (vytis,čio); o jei sakome "vytis,ties", tuosyk kirtis tebūnie ant paskutinio (vytis,ties).

Bet ar mes galime, ar mes turime teisės savo nuožiūra dėti kirtį ant to ar kito skiemens ir tuom būdu mainyti žodžio kirtį? Galime. Žodis "vytis" yra naujadaras. Mės jį pasidarėm, mes jam galime duoti ir kirtį ir gimtį kokį tik norime, jei tai tik nespriešina mūsų kalbos dėsniams. Ir mums nėra jokios priežasties laikyti taja žodį verčiaus moteriškosios gimties, negu vyriškos, ir dėti kirtį verčiau ant paskutiniojo skiemens, negu ant pirmojo. Čia mes turime pilną pilniausią liuosybę ir taja liuosybe galime savo noru naudotis. Kitų žodžių, kaip: dangtis, saktis, pirtis, lanktis ir tt. mes negalime nustatinėti nė kirčio nė gimties, bet turime juos tokius priimti, kokius mums paliko mūsų protėviai. Tiejie, mat, žodžiai ne mūsų padaras.

Žinant, kad tarimas "vytis,čio" bei "vytis,ies" nėra priešingas mūsų kalbos dėsniams, ir kad mes turime teisės abejaip tarti taja žodį, dabar žvilkerkime, kaip būtų geriau mums jį tarus: "vytis,čio", ar "vytis,ties"? Vadinasi, ar tam žodžiui palikus vyriškoji gimtis, kurią ikišiol turėjo, ar jam, pagalios, davus moteriškoji? Mano nuomone, geriau būtų palikus vyriškoji gimtis

visiškai nekaitaliojant. Nes, viena, tai ne priešinga mūsų kalbos dėsniams, o antra, beveik visų iki šiol taip buvo vartojama, ką liūdyja, kad ir šiojo laikraščio vardas. Todėl tāt nėra nė mažiausio reikalo guiti jau pradėjusio išgyventi "vyčio", kad jo vietą užleidus "vytininkui". Tiktai, pakartoju, tardami, "vytis,čio", dėkime kirtį ant pirmojo skiemens (vytis), ir viskas bus kaip reikiant.

2. "Grįčia ar troba"?

Tame pat "Vyčio" n.-yje G. kun. Laukaitis sako, kad "grįčia" esąs sulietuvintas gudų žodis "krynica". Todėl pataria vengti tojo žodžio, o jojo vietoje vartoti "troba".

Aš lyg abejoju, kad žodis "grįčia" ištikrųjų turėtų būti sulietuvintas gudų žodis "krynica". Tiesa, turi jisai panašumo į gudų žodį "krynica", bet vieno panašumo da neužtenka, kad mes jį ištikrųjų turėtume laikyti sulietuvintu gudų žodžiu. Jei tik vieno panašumo žiūrėdami imtume spręsti apie mūsų žodžių kilmę iš svetimų kalbų, tuosyk turėtume atsisakyti ne tik nuo žodžio "grįčia", bet ir nuo daugelio kitų žodžių, pv. ranka-ruka; gerklė-gorlo; paršas-prosie; varna-vrona ir tt.

Jei žodis "grįčia" būtų sulietuvintas "krynica", tai lietuvių kalboje jisai turėtų skambėti ne "grįčia", bet "krinyčia" arba "grinyčia". Palygink: božnica-bažnyčia; telica-telyčia; melnica-melnyčia; palica-palyčia; krestilnica-krištinyčia ir tt.

Jei žodis "grįčia" neturėtų savo pateisnačios šaknies mūsų kalboje, tuosyk, neatsizvelgiant į tai ką augščiau esu pasakęs, būtų galima jį vadinti svetimų žodžiu, ir, kaipo neprašytą svečią, vyti lauk iš mūsų žodyno. Bet žodis "grįčia" kaip tik turi savo "pasportą" t.y. pateisinamąją šaknį. Jojo šaknis: grįsti, grendžiu, grendimas, grįstas, grįčia, kaip kęsti, kentimas, kančia.

Tai-gi aišku, kad nėra nė mažiausios priežasties šalintis nuo žodžio "grįčia". Kad gudų kalboje yra į jį panašus žodis, tai da nereiškia, kad jau būtinai lietuviai turėjo jį pasiskolinti iš gudų. Juk galėjo ir priešingai atsitikti. Galėjo ir gudai jį iš mūs pasiskolinti, kaip kad yra padarę su šešku,

dirvonu, pašaru, tarpu (šešok, dyrvan, pašor, torpa) ir tt.

Tai-gi kas galų gale "grįčia" ar "troba"? — Ir grįčia" troba".

"Dar" ar "Da"?

Da prieš karą, neatmenu, kuriame "Draugijos" numeryje buvo aiškiai nurodyta skirtumas tarp žodžių "dar" ir "da". "Dar" reiškia sutrumpintą "dabar". Pv. iškūlėme rugius, dar (dabar) kulsime avižas. Žodis "da"-ješče rusiškai, encore prancūziškai. Pv. "Ar jau gimė kūdikis?" — klausia viena laumė kitos. — "Ne, da negimė" (Lietuv. Pasak.). Nežinau kodel mūsų rašomoje kalboje supainiota tuodu žodžiu ir vietoj "da" imta vartoti "dar" ir iki šiol taip tebevartojama. Žmonių kalba, bent toje apylenkėje, kur aš esu augęs (Naumiesčio apskr. Suv. gub.) griežtai skiria tuodu žodžiu. Taigi, mano nuomone, ir rašomoje kalboje nederėtų žodžiui "dar" paveržti žodžio "da" reikšmės bei teisių, bet kiekvienam juodviejų palikti savo reikšmę bei teises.

"Vyčio" Redakcijai.

(Plokščių kuopos Lietuvių Katalikų Jaunimo Sąjungos "Pavasaris").

Draugai. — Draugės!

(Dideliu džiaugsmu skaitome patekusį mūsų rankosna vieną numerį Jūsų laikraščio. Iš skilčių Jūsų laikraščio paaikškėjo mums, kad ir jūsų širdyse dega karšta meilė mūsų brangios motulės Lietuvos, taip spigliuotais ir kraujo keliais žengiančios prie išsiliuosavimo iš vergijos.

Artymesnių ryšių palaikymui, prašome Jūs, brangūs idėjos draugai-ės, siuntinėti mums po egzempliorių Jūs leidžiamo laikraščio, už ką būsime nuoširdžiausia dėkingi.

Kuopos Pirmininkas: J. Valaitis.
Raštvedis: K. Skaisgirys.
Plokščiai,

26 sausio, 1920 m.
Šakių apskr.

= M E D U Z A. =

STOVI Andrius Galinis savo kambaryje prie lango ir žiūri žemyn.

Jo kambarys gan augštai — trečiame “Kaskados” pensijono gyvenime. Tečiau “Kaskados” pensijonas yra laikomas vienu geriausių šiame mineralinių Kaukazo vandenų kurorte. Aukštai stovįs, jis leidžia savo gyventojams gėrėtis puikiausiais reginiais į miestą, į apielinkės kalnus, o giedrią dieną iš jo gali matyti net tolimos snieguotos Kaukazo nugaros dalį su pačiu amžinai baltu Elbrusu, didingoj vienystėj iškėlusiu dvišaką savo viršūnę.

Andrius mėgo pasigėrėti gražiais gamtos reginiais, nors nebuvo nei poetas, nei dailininkas, nei šiaip jau artistinių jautrumų žmogus. Tečiau mylėjo gamtą ir jautė ją visu savo lietuviškos meilės gilumu. Ramūs tėvynės laukai ir mėlsvos girios, plačios, liūdėsyj niūksančios Rusijos lygumos ir pietų saulėj mirgą Kaukazo kalnai ir slėniai Galiniui lygiai buvo gražūs ir malonūs.

Nekartą, prišlijęs prie “Kaskados” lango, jis ligi vėlyvos nakties prarymodavo visa siela įsisiaubęs į vėsią išvakarių tylą.

Čia pat po jo langu tiesės žalių gazonų ir klombų išvingiuotas “Kaskados” sodas, toliau, slėnyj niūksėjo didžiulis kurorto parkas, kas vakaras muzikos liūliuojamas, o į dešinę nuo jo gražus Kurzalo rūmas su šnaranciais savo fontanais ir padangėn ištisisių topolių alejomis.

Tečiau šiandien va Andrius nejaučia tos jaukios, raminančios vakaro tylos. Kaip ir jausi, kad viduj, sieloj neramu, o naujas rūpestis, kokio dar niekad nebuvo prityręs, įsisiurbė į širdį ir giliais bruožais išraižė veidą.

Nuo kai-kurio laiko ėmę irti santikiai su žmona, šiandien štai pasibaigė tikra katastrofa. Alina griežtai apreiškė, nebeno-

Putinas.

rinti su juo ilgiau gyventi, sugražino su-tuoktusių žiedą ir kai-kurias gautas nuo jo dovanėles, pareikalavo savo žiedo ir fotografijos ir pasakė, kad rytoj iš “Kaskados” išeisianti.

Galinis gerai buvo pažinęs neramią savo žmonos dvasią ir pratęs prie visokių jos siurprizų, tečiau šitokio žingsnio vis tik nebuvo laukęs.

Tiesa, buvo pastebėjęs, kad Alina nuo kai-kurio laiko vis šiurkščiau su juomi ėmė elgtis, vis šaltesnė, vis šiurkštesnė ir vis labiau užsidariusi tapo. Tečiau ypatingu meilumu ir atvirumu ji niekadoms nebuvusi pasižymėjusi.

Andrius ir tai pastebėjo, kad neperse-niai prie jo žmonos ypatingai pradėjo plak-tis žinomas kurorte dailininkas, del tam-saus jo veido ir stačiai smalinių garbanų, visų “Juoduoju” vadinamas. Tečiau Alinos dorai ir skaisčiai jos dvasiai Andrius buvo pasitikėjęs tvirčiausiai: Alina gali jo nemylėti, bet apgauti niekšui nesiduos.

Andrius vien matė, kad jo pati pergy-vena sunkų vidaus krizį, kad jos sieloj ver-da akla, gaivalinga kova, kad ji užslėpus nešioja didį skausmą, ar didę paslaptį — ir jis laukė pats kentėdamas, kol visa tai savaiame persigalės, nuslugs, išsiblaivys...

Klausti jis nediršo. Ne tai, kad būtų nemokėjęs suprasti kito, o ypač mylimo žmogaus skausmo, bet stačiai kaž koks įgim-tas drovumas atviram nuoširdumui laikė užspaudęs jo širdį.

Andrius puikiai atsimeina, kuomet dar pradžioj jūdviejų sugyvenimo Alina daž-nai jam atverdavo visą savo sielą, vargina-mą įvairiausių abejonių, keisčiausių prieš-ginybių, lūkesių ir pasiilgimų.

Tekiomis valandomis jam būdavo kaž-kaip nejauku, nedrąsu, nesava. Jis neras-davo žodžių į visa tai atsiliepti, nesugebė-davo nei jos paguosti, nei kartu su ja ben-dro pergyvenimų vainiko pinti. Jis ėmė bi-

joti tokių valandų ir nejučiomis vengti tų sielos gilybių, kuriose jis, lyg svetimame brangenybių rūme, droviai glūdėjo nedrįsdamas bent ko prisiliesti.

O Alina kentė dėl savo vienystės, kad nebūvo su kuo dvasios labirintais klajoti, nei susipainiojusių gyvenimo gijų raizgyti. Kas iš to, kad vyfas ją myli, glamonėja ir gailisi!

Tai buvo dar Lietuvoj, kai Andrius po tėvo mirties metęs juristo praktiką, pats ėmė savo dvarą valdyti. Ir tų pačių metų vasarą prasidėjo karas. Nauji smūgiai, nauji vargai atsiviedė juodu į Rusijos gilumą. Čia, tiesa, skurdo nekenė, — Andrius dar-gi pinigų susikrovė, tečiau moralis žmonos stovis nepakitėjo. Švelni jos siela dar labiau paliego svetimos šalies gyvenimo verpetuose, ji dar labiau užsitarė savyje ir pati viena klaidžiojo savo tveriamam pasaulyj. Kasdieniniuose reikaluose, tiesa, sutiko su vyru, tečiau vidaus keliai skyrės vis toliau ir labiau, kol štai pagaliau neprivedė prie visų santikių sutraukymo.

Andrius atsitraukė nuo lango, atsuko elektrą ir atsisėdo prie stalo. Stačiai prieš jį, iš tamsių bronzinių rėmų žiūrėjo Alinos paveikslas. Andrius atsilošė kedėn, užmerkė akis — ir ji stėjo prieš jį tartum gyva — juodakė, baltveidė, tamsiais turtingais plaukais, liūdėsio pridengta kakta ir plonomis, suspaustomis lūpomis.

Jis tiek kartų žiūrėjo į tą įdomų veidą, stengdamas įspėti, kokia likimo ištarmė paslėpta tame kaktos liūdėsij, tose degančiose akyse, tose užspaustose lūpose... — ir pamilo neįspėjęs.

Andrius atvėrė akis ir vėl įsmigo į paveikslą. Gal bent dabar įspės, kas jam paslėpta Alinos sieloj ir koki dar ryšiai laiko sujungę jūdvių širdis?

O rodos jau nebuvo nė ko spėti: štai Alina jį pameta — ir viskas turėtų būt pabaigta. Tečiau Andrius nė valandėlės neabejoja, kad anaipol neviskas pabaigta. Jis Alinos vistiek neapleis. Jis tiki, kad šis atsiskyrimas — tai vien didė ilga tvanko prirengta audra, po kurios tečiau turėsiant vėl prasidėti giedro sugyvenimo laimė. Ligšioliai jis negalėjo bendrauti su neramia savo

žmonos dvasia. Jis neturi nei iš širdies trykstančių žodžių atsakyti jos abejonėms, skundams ir svajonėms, nei savo sparnų jai pakelti į aną amžiną, taikią viršui viešpataujančią harmoniją, kurion blaškydamos stiebės jos siela. Bet jis turi ramią, giedrią dvasią, giliai mylinčią ir skirtą mylėti kitai taip pat ramiai ir giedriai dvasiai. Ir tyliai viena kitą jausdamos juodvi pins šviesaus gyvenimo pasaką. Taip, Alina išgyvens visą įaudrėjusį sielos tvanką, ras dvasios lygsvarą, — tik kokiū būdu visa tai įvyks ir kokiū dar teks perkėsti smūgių? Andrius jaučia, kad svarbiausia persisvėrimo valanda ateina. Jis turi būti domus ir atsargus.

Andrius paėmė fotografiją, išėmė ją iš rėmų ir atsikėlė nuo stalo.

... Tad juodu skiriamas... Alina jį pameta — ir dargi atima paskutinį, menką, o vienok taip brangų atsiminimą — savo paveikslą...

Keistas susijaudinimas staiga atėmė jam drąsą — ir kartu pasidarė taip graudu, kad dar valandėlę — ir jis jautė pravirksiąs. Tečiau susivaldė. Pakėlė galvą, sukando lūpas ir fotografija rankoje žengė prie Alinos durų.

Pabeldė — ir nelaukdamas atsakymo įėjo.

Kambaryj šviesos nebuvo. Tik ant priešakinės sienos puolė skaidri pošvaistė nuo sode degančios lempos. Prie atviro lango, šviesos ruošte rymojo Alina. Įėjus Andriui, ji krūptelėjo, atsisuko ir sustojo nesiryždama žengti artyn. Andrius užšvietė rausvu abazūru apgobtą lempą ir priėjo prie stalo.

— Alina, tu išties mane apleidi? — jaučia kaip gailiai suvirpėjo jo balsas.

Alina žengė porą žingsnių ir vėl sustojo.

— Taip, aš ryžausi... Aš šitaip ilgiau nebegaliu. Kam man veltui kankytis ir tave kankinti, jeigu aš taves mylėt nebegalėju. Nenoriu būti auka... Aš dar rasiu gyvenime kas man priklausos... esu jauna... O jei ne, tai tegu žūsiu... vistiek... bet šitaip negaliu, nebegaliu... —

Ji kalbėjo paskubomis, netekdama kvapo, drebančiomis lūpomis, skausmu degančiomis akimis.

GALGOTA.

(P. Rimša).

Andrius žiūrėjo į ją — ir vėl didis gailės suspaudė krūtinę.

— Alina, tarė nuoširdžiai, aš tavęs nevaržysiu. Elgkis, kaip nori, tik pasilik su manim kartu. Juk kur tu eisi, ką tu veiksi vienų viena plačiame gyvenime?—

— Ne, negaliu, negaliu!... Pervėlu, viskas pabaigta. Pagaliau — aš ne viena!... — ir jės akyse sužibo nauja ugnis.

Nieko netaręs, Andrius padėjo fotografiją ant stalo ir ėmė mautis žiedą. Jo rankos drebėjo. Jis nieko nematė, tik spindinčią, mažą ant piršto akutę. O ji, tartum gyva, mirgčiojo visai — tai susitraukdama į vos matomą taškutį, tai išsiplėsdama vandeniniaiis ratukais, tai kartais visai užgesdama. Andriaus akys papluko ašaromis.

Pagaliau jis padėjo žiedą ant fotografijos ir ištiesė ranką:

— Sudie, Alina. Atleisk man, kad neįstengiau tau duoti laimės... Te Dievas tave saugo... Vienok žinok, kad mano širdis visuomet tau atvira. Aš lauksiu tavęs. Kai nerasi nė kitur laimės, grįžk pas mane... Pamiršim visa, kas buvo negera...—

Jis paėmė jos ranką, pabučiavo ir puo-

lė prie durų. Jautė, kad ši kartą nebesulaukys pakilusios ašarų bangos.

Alina įmetė žiedą su fotografija į dėžę, atsisėdo prie stalo ir apsikniaubė.

Viskas buvo pabaigta, viskas sudėta ir ji gali niekeno nekliudoma toliau tęsti savo mintis — svajones. O jos tęsėsi, pynėsi savime viena kitai užbėgdamos, tai atsiminimų, tai nujautimų gaivinamos. Tik graudus Andriaus atsisveikinimas ir skausmo prislėgta jo išvaizda nuolat grįždavo atmintin.

Tiesa, kad Andriaus gaila, tečiau kas kaltas? Andrius nedavė jai laimės, o rasti laimę ant žemės, tai pirmutinis žmogaus uždavinys. Kitaip, kam ir gyventi? Taip nuolatcs jai kalbėdavo "Juodasis" dailininkas. Paimti iš gyvenimo visas smagybes, kokias tik jis gali duoti. Ir niekas neturi teisės užstoti kelią į laimę.

Iš pradžių tokios mintys Alinai atrodydavo keistos ir stačiai klaidingos.

Ji tiesa neįstengdavo išaiškinti visų dailininko priekaištų dėl pasaulio suvarkymo, dėl amžinai bergždžių žmogaus dvasios pastangų, dėl gyvenimo dėsnių, kurie esą

sutraukti į du kodeksu: kova bel būvio ir kova del laimės.

Apskritai, po ilgesnių tokių pasikalbėjimų Alina turėdavo įspūdžio, kad visas pasaulis — tai neįmanomas chaosas, kur kažkio prakeikimo įveltas žmogus veltui stengiasi suimti jo ir savo pačio prasmę. Vienok pradžioje ji dar jausdavo, kad virš viso to chaoso yra didė amžina Tiesa ir Teisybė, kurios surėdymai dažnai nesuprantami, bet tikslingi, — ir kad ten, viršui, viešpatauja tobula harmonija, kurioj randa laimę išsiveržę iš ano chaoso sielos, — ir kad del to nekartą reikią išsizadėti savo žeminės laimės.

Čia būdavo skaudžiausia dailininko vieta.

— Štai kas laiko žmoniją jau tiek amžių tamsios vergijos pančiuose! — šaukdavo užsidegdamas Juodasis. — Raičiokis kirmine-žmogau nusizeminęs savo prakeikime, dantimis grieždamas kėsk visą gyvenimą skausmą ir vienystę — ir dar-gi atsizadėk nuo tos menkutės laimės, kurią kartais pasaulis tau siūlo. Ir kam?... Gi kad būtum laimingas... kai numirsi!... Cha-cha!... Ir reikia stebėtis, kaip ta kvaila filozofija atatin-ka vergijojej apjakusiai žmogaus dvasiai. Ne! — sušukdavo pašokdamas dailininkas, — žmogus turi sutraukti visus jį apraizgiojusius voratinklius, sykį drąsiai pakelti galvą į viršų ir eit savo dvasios troškimais į nieką neatsizvelgiant. Silpni ir nelaimingi žus, tvirti ir laimingi laimės — ir ant naujų pamatų stos naujas pasaulis, naujų dėsnių valdomas!...

Tokiomis valandomis dailininkas būdavo nepaprastai įdomus ir gražus. Žaizdavo ir gyvendavo kiekvienas jo ispaniško smaila barzduke nuleisto veido, bruozas. Juodos garbanos, kaip debesys verpetuodavo ant plačios kaktos, kuriai gili į viršų nuo nosies einanti raukšlė su dvišaka gyslų viršūne duodavo ypatingą drąsios fantazijos ir galios išraišką. Ir akyse tada užsidegdavo karštos ugnelės, o lūpos dėdavos į paniekos ar ironijos šypseną.

Alinai tikdavo toks dailininko ūpas. Pusiau užhipnotizuota, įsiveizėjusi į tą nepaprastą veidą, ji nė nesistengdavo gerai

suikti, bei įvertinti Juodojo minčių kupinų priešgynybių ir nenuoseklumų, ar išigyventi į jo tveriamą pasaulį—rojų. Alina vien matė, kad mūsų yra tikrai blogas, gyvenimas skausmingas—ir kad šit yra žmonių, kurie kelia maištą prieš visą tokį surėdymą ir dažnai tiesia ranką prie linksmybių taurės. O daro tai ne del kaltinamo paprastai ištvirkimo, bet vedami tam tikrų pažiūrų, kaipo naujos pasaulio tvarkos pionieriai.

Vis tiek kaip ten būtų su jo pažiūrų teisingumu, vienok pakalbėti su dailininku Alina geisdavo vis dažniau ir dažniau. Jis gyvai ją atjausdavo, nustverdavo neaiškia jos mintį, išvyniodavo ją į tokias galimybes, nuo kurių širdis alpavo.

Kalbėdavo ir apie meilę. Čia dailininkas būdavo jautrus, geismingas, tečiau ir atsargus. Ilgėsiu ir melancholija skambėdavo jo balsas. Be meilės nesą nė laimės. Kiekvienam žmogui skirta esą mylėti, tik jis dažnai apsirinka, suvaržo save prizadais ir prisakymais, suardo savo ir sau skirtos sielos laimę. O meilei negalį būti jokių ryšių, jokių kliūčių...

Kalbėdamas tai, jis paprastu atvirumu imdavo jos ranką ir įtikinamai paspausdamas dėdavo ant jos pačios kelių. O jo akys ieškodavo jos žvilgsnio. Tuomet ją užliedavo švelni malonaus šiurpesio banga. Alina mėgdavo atsimentinti tokias valandėles.

Ytin vienas vakaras giliai jai įsmigo į širdį. Tas vakaras stačiai nulėmė visą tolimesnį jos likimą. Atsiminus to vakaro pergyvenimus, ir dabar šit maloniū svaiguliū alpsta širdis.

Buvo tai kurorto parke. Išėjo juodu iš vandeniū galerijos ir sumanė padaryti maršrutą į parko kalno viršūnę, iš kur atsidengdavo gražiausi reginiai į miestą ir apylinkės kalnus.

Vakaras buvo šiltas, tečiau vėjuotas. Medžių viršūnės siūbavo ir ošė. Užtad žemai, užvėjoj, atrodė dar ramiau ir jaukiau, negu paprastai.

... Gera lipti į kalną vienu-du, susikabinus rankomis, prisilaikant, neskubant... Smėlis taip ramiai čiaža po kojų, kiekvienam žingsnin atsiliepia — toliau žengt vadina. Takelis kraiposi, vingiuoja — čia pir-

myn bēga, čion staiga uzsilaužēs vēl atgal suka, tečiau jauti, kad kyli vis augštyn ir augštyn.

Čia vējas jau didesnis. Uzsuks kur prošvaiste, pūstelēs karštu atdūsiu ī veidā, grībštels rūbus — ir vēl dingsta. Tečiau netrukus grīžta dar didesniu drāsumu.

Dailininkas tylus, īsīziūrējēs ī takā, jīnai taip pat tyli. Vien jaučīa, kad abiejū sielos tais pačīais nujautīmais gyvena — ir laiko gelmēsē gimusī žodī, ir džiaugias juomi, kad jis īškils ir nutrauks tā tylā ir neramīais atbalsīais pripildys visā gyvenīmā.

... Uzlīpo ant kalno, atsīstojo ant pat viršūnēs ir paleido akīs toli, toli.

Po jūdviejū kojomis juodavo parkas, dar žemīau šešēliuose paskendēs, tūkstančīais žiburēliū mirguliavo mīestas, o toliāu, pro mēlsvā sūtemū ūkanā kalnai ir kalnai, plīki, rūstūs ir tylūs.

Aplīnk nē vieno žmogaus. Rodos jū ir visai nebūtū.

... O vējas pučīa sausas ir šīltas, neramus ir geīsmīngas savo atdūsiu kaitra. Jīs taršo josīos plaukus, degīna veidā, džiovinā lūpas. Staīgīais pūstelējīmais jīs atmeta uzpakalīn rūbus, bučīuoja kaklā, glosto krūtīnē ir šīlta banga aplēbia visā jaunā jos kūnā.

O sukeltōj dvasīoj didīs geīsmas auga, svaīgūlingu alpēsīu krūtīnē kilnoja.

Rodos pultum priēš tā kaitrū vējā — ir lēktum, lēktum visā pametus, visā uzmīršus.

... Ir suplasnojo šīrdīs, aptemo akys, sustōjo mīntīs, — jīnai īštīesē rankas ir nusvīro ī dailīnīnko glēbī.

Susēdo juodu ant suoloelīo pirmīaus ap-sīreīškusīos mēilēs valandēlēmīs pasīdžiaug-tī.

Tečiau jai, Alīnai, nelīnksma. Iš dvasīos kertēliū slaptomis šešēliāi slenka — šalti ir tylūs — šliāuzīa vis plačīāu, plačīāu ir visā saulētā mēilēs vaīzdā temdo:

... Jī esanti īstekējusi, jīnai turīntī pareīgū, jīnai pertoli nuējusi, jos sažīnē neramī, jī turīntī liktī īstīkīma savo vyrūi... — tegu jī būsīanti nelāīmīnga, tečiau veīdmai-nīautī jī negalīntī... —

Gaīlesīu skamba jos balsas. Ramiū pirmosīos jaunystēs dienū — švīesīos vīltīes ir gyvo tikējīmo atmīnīmai prabyla.

O dailīnīnkas klauso jos taip, kad rodos visā tai īšanksto būtū īspējēs ir laukēs. Tik īš reto, paguosdamas glosto jos rankā.

Paskūi pats īma kalbēti. Taip, gražīos jaunystēs svajonēs, tikējīmai ir vīltys, o tikrenybē kas?... Karčīa ironīja suskamba dailīnīnko balsas. Jīs be pasīgailējīmo plēšīa visus gyvenīmo žīedus, trempīa juos po kojū — ir nuoga tikrenybē īma rodytīs vīsu savo bjaurumu. Ten vienū pareīgos — kitū skriaudos, vienū juokai — kitū ašaros, vienū malda — kitū prakeīkīmas. Tai kame teīsingasai gyvenīmo dēsnis — ir koks elgīmosī saīkas?

Jīnai klauso to balso ir jaučīa, kaīp grimsta vis žemīāu ir žemīāu ī juodos nevīltīes, smaugīančīo nusīmīnīmo pragarīnē īš kurīos pakīltī — palaužtī sparnai.

O dailīnīnkas vēl kalba. Dabar jo balsas kīetas ir tvīrtas, kaīp plīeno kalavījas. Veīdas pakeltas, akys līepsnoja:

— Pakelsīm kovā vīesīems, kas stovī mums ant tako- Aš pats vyriausīas teīsdarys — ir mano laīmē — mano elgīmosī saīkas!—

— Jīs vīenas tegalī mane pakeltī ir lyg aras nešīoti gyvenīmo audrosē — mąsto Alīna ir pasīdīdžiavīmo žvīlgsnīu apīma visā gālīgā jo stuomenī.

Čīa nauja mīntīs staīga kītaīp pakreīpē dailīnīnko kalbā:

— Žīūrēk, tarē, uzlīpome ant kalno, atsīskyrēme nuo žmoniū, pakīlome aukščīāu mīnīos ir beprasmiū jos prietarū — ir štai atsīvērē mūsū šīrdys ir radome laīmēs valāndēlē. Tebūnīe tai pavīzdys mūsū gyvenīmūi.

— Sakai amžīnoji tīesa, teīsybē, Dīevas?...

Ir jīs pašoko, tartum puldamas ī pas-kutīnē kovā su īššauktū priēšīnīnku:

— Aš nīeko nebījāu, aš nīekam netīkiu!...

— Pakīlkīm virš vīsos žmonījos, tēsē dailīnīnkas, vīenu žvīlgsnīu apīmkīm vīsas tautas ir vīsus amžīus. Kame amžīnoji tīesa? Įvairīems amžīams ir įvairīoms tautoms

tiesa ir melas — tai tas pats dalykas. Pakilkim dar augščiau — virš visų pasaulių, virš visų erdvių; nusikratykime visus žmonių instinkto prietarus — ir pamatysime, kad kurti tyluma viešpatauja aplinkui, kur nėra nei minties, nei jausmo, nei mirties, nei gyvybės — ir kad niekas neboja ten žemai, žemai ant mažutės planetos besikančiančio žmogaus dvasios...—

Nutilo dailininkas, tečiau jo veide dar matės toliau gaivalinga minčių kova ir sunkilusios dvasios maištas, kuriam išreikšti nebeteko žodžių.

O Alina ištiesų stengė dar kartą pakilti į anas viršpasaulines aukštybes, kurių kadaisia pasiekdavo vien karštos maldos ekstazėj.

Pakilo ir nusigando. Ten kur kadaisia jausdavo šventą ramybę ir didę išmintį, kuri painiausiais takais suko visus žemai mirguliuojančius pasaulius, nūnai šit buvo tuščia, gūdu ir šalta, lyg dideliame rūme, kurį šeimininkas amžinai apleido.

Ji jau buvo paliovus tikėti. Kada ir kaip, nežinojo pati. Įvyko tai išlėto, savaimė, be jokių protinių tyrinėjimų, nei prirodymų. Negaivinamą ugnelę apgesino gyvenimo pelenai, o visai užarstė svaiginamos dailininko kalbos, taip atatinkančios jos įgimties palinkimams.

Ir štai jai baugu pasidarė tose ištuštėjusiose aukštybėse ir ji nukrito žemyn, kaip pasmerktas angelas šale to baisaus ir gražaus savo baisyje žmogaus, kuris laimėjo del jos su Dievu kovą, kuris vienas galįs ją vesti prazūtinguose žemės verpetuose.

Ir staiga vėl didis geidulys uždegė jos širdį, o kūniškos laimės geismas suvėlė mintis. Tai buvo visa, ką dar jai gyvenimas galėjo duoti. Ir ji užsidengė rankomis veidą ir puolė dailininkui ant kelių, o jis ligi skausmo bučiavo jos lūpas ir spaudė prieš save, — o sausas kaitrus vėjas vėlė judviejų plaukus, kedeno rūbus ir šniokšdamas per parko viršūnes, skriejo į ūkanotas kalnų sketeras.

Buvo vidurnaktis.

Pakėlė Alina įkaitusią galvą nuo stalo, kur apsikniaubusi tūnojo, nesiryždama nieko pradėti. Ji nieko nė nemastė. Mintys pačios plaukė, sukosi, nutrukdamos ir vėl susimegzdamos vis apie tuos pačius pergyvenimus ir atsitikimus, kurie taip štai pakreipė jos gyvenimą.

Su Andriumi viskas pabaigta, sutraukyta ryšiai su praeičia, o ryt — naujas gyvenimas.

Priėjo Alina prie lango. Lauke buvo tylu ir tuščia. Sode degė lempa, o ant topolių viršūnių kabėjo aiškus, pilnatis mėnuo. Dangus buvo gilus ir tyras. Vėsi sriovė patraukė pro langą ir šurpus drebulys perėjo per kūną. Alina uždarė langą, tečiau gulti dar nėjo. Vis tiek, neužmigs. Juk paskutinė naktis. Be to buvo taip nuvargusi, kad net nejautė jokio noro nei pasiryžimo.

Tad nudribo į krėslą, išsitiesė, atmetė galvą ir taip paliko, ant krūtinės sunertomis rankomis, plačiai atvertomis akimis.

... Kambaryj tylu, tylu... Ant stalo raudonu abazūru pridengta lempa šviečia — ir viskas spalvuotoj prietemoj skęsta.

... Kiekvienas daiktas šešėliu stiebias, už kito stverias, tas dar toliau driekias, per trečią šliauzia — vis tolyn, vis tamsyn — ir glūdi visi susilieję — į nykų lūkesį paskendę.

... Priešais, prie sienos didelis veidrodis stovi. Jis tyras, gilus ir juodas, lyg slaptingos durys į nežinomą tolį.

Žiūri Alina į rausvą abazūrą, į viršutinį spindintį jo lankelį, į apačioj kybančias stiklines žvakutes, bet nemato nieko. Tik lyg ko laukia, lyg ko klauso.

... Ausyse lyg tolimas varpelis zirzgia. Ir šit ištolo, ištolo lengvutis nujautimas vėsiu atdūsiu paliečia širdį.

Staiga brakštelėjo kampe komodas — šmėkštelėjo garsas...

Alina sulaukė kvapą — ir kartu šalti šurpuliai nuo galvos iki kojų perėjo per visą kūną. Jai pasirodė, kad užpakalyje jos stovi kaž kas baisus, paslaptingas. Ji pajuto, kaip pastiro jos plaukai, o rūbai tartum atšoko nuo kūno.

Nedrišdama pasukti galvos, ji perveidė akis į priešais kybantį veidrodį — ir apmirė iš baimės. Iš tamsaus stiklo veizėjo į ją dvi šviesi, plačiai praverti aki. Jos žiūrėjo taip baugiai, kad Alina neteko pajėgų nukreipti nuo jų savo žvilgsnio. Kaž-koks pastyrimas sukaustė visus jos sąnarius.

O akys vis veizėjo — didelės, šviesios vandeninės, šaltu šiurpuliu įsisiurbdamos į širdį. Ir staiga Alinai pasirodė, kad tai jau nebe akys, bet dvi deganti žvaki, o tarpe jų baltas karstas stovi... Čia viskas susivėlė, apsisuko, aptemo ir dingo.

Kai Alina pasijuto vėl reginti, visa buvo kaip paprastai. Veidrodis stovėjo tyras, gilus ir tamsus, nebyliai glūdėjo spalvuoti šešėliai, ant stalo švietė lempa, o ant grindų, pro petį, srioveno žalsva mėnulio šviesa.

Tik keistas, dar nepritirtas jausmas apsupo Alinos širdį. Rodos lyg kas buvo pradengęs sunkio uždangalo kraštelį, kur ateities slėpiniai sukrauti. Ir nebežinai, ar ką matei, ar nematei — tik siela banguoja. Tarytum į tylų, tylų ežero vandenį akmenuką įmetei. Paskendo jis — ir nieko nebeliko — tik tylūs bangų ratai eina vis platyn, platyn.

Ir ūmai šiurpus nujautimas suspaudė Alinos širdį. Grįžt pas Andrių, pult jam ant kaklo, paslėpt veidą ant krūtinės ir verkt, ir verkt...

Ji suspaudė rankom galvą, pati su savim kovodama. Bet neilgai: vistiek — pervėlu. Pertoli nueita. Teįvyksta, kas tur įvykti.

Atsikėlė ir ėmė rengtis gulti.

(Bus daugiau).

Kame Didybė?

KAIČIAU tragingą, įkvepiantį vieno didžio vyro gyvenimą.

Nuveikti jo darbai puošia kelintas jau kartos gyvenimus nuo jo laikų; bet visas jo gyvenimas buvo tai ilga, debe-

siuota kentėjimo diena.

Tas vyras vadinosi Ludwig van Beethoven.

Jis gimė paprastuose nameliuose, Bonn' e' 1770 m. Jo tėvai buvo neturtingi. Bet tai maža svarba, nes daugiausia prakilnių ir garbingų vyrų tėvai buvo neturtingi.

Tragedija inžengė į Beethoven'o gyvenimą ne iš priežasties jo tėvų neturtingumo, bet, kadangi jie visai nesugebėjo apkainuoti puikių dvasios dovanų, kuriomis jų vaikas buvo apdovanotas.

Jo tėvas neturėjo kitokios minties, kaip vien tiktai išnaudoti muzikalį sūnaus talentą.

Vienuoliktiems metams sukakus, jis jau ėmė dalyvumą teatro orkestroje ir vilko naštą per sunkią jaunoms jo jėgoms pakelti.

Jo sveikata buvo silpna; niekas nesirado apkainuoti jo genijų; ir pačioje garbėje jo vyriškumo, kuomet jis buvo tik-ką bepradedas atjausti savo galingumą, jo gyvenimą užtemdė neišgydoma liga: jis pradėjo prarasti girdėjimą.

Tik pamastykie!

Muzikas, nuo kurio priklausė puiki balsų harmonija jo pasisekimui ir, kurčias dvidešimt šeštuose metuose!

Neturto prislėgtas, neužjaučiamas, apviltas ir išjuoktas nuo savo brolių, kuriam buvo paaukavęs viską, toji nenusilpninama dvasia dar davė pasauliui muziką, kuri džiugina ir žavi vyrų ir moterų širdžių milijonus.

— Aš neturiu, — išsitarė jis vieną kartą, — draugų; aš turiu gyventi vienas. Bet gi žinau, kad mano širdyje Dievas yra arčiau del manęs, negu del kitų. Aš artinuosi prie Jo be baimės; aš visada į Jį tikėjau. Nei-gi rūpинуosi apie mano muziką, kurios

joks priešingas likimas nepanaikins ir, kuri paliuosuos tą, kurs supranta ją iš skurdo, kurs paliečia ir kitus.

O kitą kartą tarė:

— Aš noriu darodyti, kad, jeigu kas nors teisingai ir garbingai veikia, per tą tik veikimą galės pergalėti nelaimės.

Atsimenant Beethoven'o gyvenimą, nei vienas žmogus negali skaityti tų jo žodžių, viršui paminėtų, kad neatjaustų savo sieloje paguodos ir sustiprinimo.

Pažymėtina gi, kad istorijos didvyrių gyvenimo pradžia visuomet buvo pradėta kentėjime, nedatekluije, o stiprinta per skausmus ir apvylimus.

Mes gan dažnai girdžiame apie vyskopus: Valančių, Baroną ir kitus, kaip garsius mūsų Tėvynės veikėjus. Bet, kad juos tikrai pažinti, įsiziūrėkite ir tėmykie į gilius ruožus jų veiduose.

Didysis Vytautas, kurs išplatino Lietuvos rubežius nuo Baltiko iki Juodųjų jurių, niekad nesijuokė; niekad nebuvo linksmas; kėlėsi nepatenkintas; jis visuomet buvo užsiėmęs, mintijantis; net jo gyvenimo užbaiga buvo vien tiktai kentėjimai.

Buvo tai garsus rašytojas, kurs pasakė: — Kas buvo gerai parašyta, tai buvo gerai iškentėta.

O kitas sekančiai išsireiškė: — Didvyrių gyvenimai buvo tai ilgo kentėjimo gyvenimai.

Žmogus savo nepasisekime arba apvylime vien tiktai tuo susiramina, žinodamas, kad kentėjimas ir skausmai ves jį prie pasisekimo, jeigu tiktai teisingai ir ištveriamai vykdomas prie tikslo ištvers iki galui.

Jeigu vykdamas blogai veiksi, tapsi sunaikintas. Tad-gi pergalėkie, tuo-gi sustiprinant dvasią prie augštesnių ir prakilnesnių siekių.

Kristus gi gimė paprasčiausiame kampelyje; kentėjo visą gyvenimą; pagalios pakėlė sunkų Kryžių ir nešė jį ant nuvargintų savo pečių. Net prikaltas ant jo numirė. Tiktai per Kryžių ir kentėjimą atpirko šį pasaulį iš nuodėmių. Buvo gi pasaulio Išganytojas!

Nebuvo kitokio išėjimo, lengvesnio kelio del Jo didybės ir garbės ir nebus kitokio del nei vieno žmogaus!

Neveltui-gi ir Vincas Kudirka pareiškė:

“Tik tas yra didis, kurs gyvastį savo

“Paskyrė teikimui tik artymams laimės,

“Kurs didžius darbus žmonijai aukavo,

“Prieš ką svietas klaupia su dėkui, n'iš baimės.

Tad-gi, jaunime, nepraraski gerų norų, spėkų ir vilties, bet teisingai ir ištvermiai siekki prie prakilnaus ir garbingo tikslo!

Dirbki-darbuokis ir kentėk!

Kentėjimas ir ištvermė yra tai vienatinis išėjimas ir kelias!

A. T.

Veidas.

— Mano vaike,— tarė išmintingas tėvas, kurs žinojo, kaip žaisti ir draugauti su dvylekmečiu jo sūnumi, — atminki, kad pačio veidas nėra tavo paties nuosavybė.

Vaikas buvo visas susimaišęs. Kuomet atsisėdo pusryčiauti, tai visas buvo susiraukęs, rūstus, paniuręs, nepatenkintas ir pradėjo su nekantrumu valgyti. Namiškių kiekvienas atjautė negražų jo pasielgimą ir piktą išžiūrą. Netikėtas jo tėvo perspėjimas padarė jį lyg gyvesniu ir pažvelgė pusiau prasikaltusiu žvilgsniu į tėvą, bet nesugebėjo suprasti, ką tai gali reikšti.

— Atminki, kad pačio veidas nėra tavo paties nuosavybė, — atkartojo jo tėvas. — Ir, neužmirški, kad jis priklauso kitiems žmonėms. Jie, bet ne pats, į jį žiūri. Pats gi neturi teisės priversti juos žiūrėti į surūgusį, susiraukusį, rūstų veidą.

Vaikas pirmiau apie tai niekuomet nepamintijo, bet dabar jis suprato ir to perspėjimo nepamiršo.

Ir visi privalėtų tai suprasti ir niekad neužmiršti, kad kiekvieno veidas priklauso kitiems žmonėms, kurie mėgsta regėti linksmą, malonų, nusijuokiantį, išpūdingą veidą.

A. Matutis.

Nasreddin'as Khodja.

(Vertimas).

*Jo nuotikiai
ir klastos.*

Turkų liaudės literatūroje geriausia žinoma ir labiausiai numylėta

pasakos yra tai Nasreddin'o Khodja asmenyje.

Apipasakojimai apie juokingus jo prietikius ir atsitikimus užsilaikė iki šių dienų. Ir visur, kur tiktai turkų kalba yra vartojama, jo asmuo juokina visus ir liaudė be jo neapsieina.

Nasreddin'as Khodja paregėjo dienos šviesą mažame Akšehiro miestelyje, netoli nuo Konija, Mažoje Azijoje, kur, kaip mokytojas gyveno ir veikė; kokiuose metuose jis gimė, nežinoma, vienok, kai-kurie spėja, tai jis gimė maž-daug apie 1360 m.

Nasreddin'as Khodja, kaip pasakojama, buvo tai žmogus, kurs ištikrųjų gyveno ir paliko istorišką ypatybę, kuri tikrai atvaizduoja turkų liaudės dvasią ir josios ūpą tuose laikuose, kuomet Timurlenkso šešėlis palietė senąjį pasaulį ir panorėjo antrą sykį išjudinti jo griuvėsius.

Tad gi neprošalį bus pažinti kai-kuriuos nepaprasto to žmogaus gyvenimo prietikius ir klastas.

*Khodja
sakykloje.*

Nasreddin'ui Khodja pasinorėjo vieną dieną pasakyti pamokslą žmonėms

Tai-gi jis įlipo į sakyklą ir atsikreipė į žingeidaujančius jo klausytojus.

— Draugai, ar žinote, ką aš noriu šian dieną jums pasakyti? — užklausė jųjų.

— Ne, iš kur-gi mes galime žinoti? — atsakė keletas iš klausančiųjų tarpo.

— Kad jūs nežinote, tai aš pripažįstu ir delto tat aš noriu jums tai pasakyti! — pasakė tą ir kuotyčiausiai apleido sakyklą.

Sekantis pamokslas, kurį turėjo pasakyti, vėl buvo pradėtas panašiu klausimu, bet-gi tą sykį apturėjo tokį atsakymą:

— Taip, labai gerai žinome!

— Taip; tai jūs žinote?! Tad-gi, mano draugai, aš visai nereikalauju jums sakyti! — atsakė ir prasišalino.

Ir, kuomet Khodja užlipo sakyklon trečią sykį, tai klausytojai buvo susitarę, kad vieni atsakys "taip," kiti gi "ne", jeigu Khodja atntrins žinomus jau klausimus.

Taip ir atsitiko, nes Khodja paprastai užklausė:

— Na-gi, mano draugai, ar žinote, ką aš noriu jums šiandien pasakyti?

— Taip; žinome? — atsakė vieni.

— Ne; nežinome! — atsiliepė kiti.

Khodja ramiai užsilaikė ištisą laiką.

— Tai dabar puikiai! — pasakė jis. — Tad-gi tie, kurie žinote, galite pasakyti tiems, kurie nežino.

Tuo pamokslas ir užsibaigė, o Nasreddin'as pabėgo.

*Sunku yra vi-
siems įtikti.*

Nasreddin'as Khodja nukeliavo vieną sykį į turgų draug paėmęs ir sūnų.

Pasitaikė, kad pirkosi asilų ir grįžtant atgal, sūnus jojo ant asilo, o greta jo ėjo tėvas pėsčias.

Kuomet pasivarė didoką kelio dalį, susitiko žmones, kurie išreiškė savo patėmyjimus.

— Pasaulis kiekvienu žingsniu darosi vis mąrgesnis, — kalbėjo žmonės. — Štai sėdžia sau sūnus ant asilo, o senam tėvui liepia greta savęs eiti pėsčia.

Nasreddin'as Khodja tai girdėdamas, paliepė sūnui nulipti, paskui jis užsisėdo ir jojo ant asilo.

— Taip, dabar gi jie bus bent patenkinami! — mintijo sau.

Ne po ilgam sutinka jiedu būrelį žmonių, kurie taip-gi turėjo išreikšti savo patėmyjimus ir dar taip-garsiai, kad Nasreddin'as Khodja galėjo aiškiai girdėti:

— Ką panašaus ar-gi kas matē? Tai ištikrųjų turi būti bent tėvas, kad liepia vargšam sūnui eiti pėščia, o jis, mat, kaip puikiai joja ant asilo?

Khodja suturėjo valandėlei asilą.

— Sėskis gi į už-pakalį! — įsakė savo sūnui.

Kuomet taip sykiu sėdėdami ant asilo prajojo kelio dalį, vėl sutinka būrį žmonių, kurie nesusiturėjo neišreiškę savo pastebėjimų.

— Koks baisus tas gyvulėlio kankinimas!... Neturi nei trupučio pasigailėjimo!... Ir tai dar dvasios asmuo taip kankina!... Ar-gi negalite eiti ant savųjų kojų, o asilui pavelyti bent truputį atsigauti?...

Khodja vėl susiturėjo.

— Nulipkiva nuo jo, — sako į savo sūnų.

Ir abu nušoko ir eina greta asilo pėščia. Bet netoli nuėjo, kaip vėl sutinka kuopelę žmonių ir, tie turi ką nors del pasakymo, o iš visų pusių girdėjosi šnekos:

— Koks tai šykštuolis!... Mat, tas jam patinka!... Pirko sau asilą ir taip jį lepina, jog visai net nenaudoja.

— Gal bijosi, kad bejojant odos nesugadintų?

— Kurs iš tų trijų yra didžiausias asilas?

— Taip-pat gerai būtų ir asilą į namus parnešti.

Pasakyta, padaryta.

Nasreddin'as Khodja paklausė net ir tos paskutinės patarmės.

Ir, kada žmonės atsitolino, tuomet į sūnų jis tarė:

— Jeigu kada nors turėtum asilą, tai atminkie: niekad neapkarpinėk jo uodegos prie žmonių, nes vieni sakys, kad per daugel, o vėl kiti sakys, kad per trumpai apkirpai. Pagaliaus, kad visiems įtikti, tai daieitų iki to, kad pačio asilas visai nebeturėtų uodegos.

*Khodja
sergantysis.*

Vieną kartą Nasreddin'as Khodja taip sunkiai susirgo, kad jo žmona net didžiai susirūpino jo liga, o jis tyliai sau gulėjo ir išrodė visai be pajėgų; jo žmona sė-

dėdama prie jo lovos, verkė, ir tas jį labai erzino.

Iš sykio atėjo jam į galvą puiki mintis.

— Jahn, — tarė silpnu balsu, — Jahn! Perstoki bent sykį verkus! Geriausia apsirėdyki į geriausius rūbus ir papuoški savę visomis brangenybėmis! Puikiai apsirengki, kaip tik išgali!

— E f f e n d i, — atsakė ji ir vėl pradėjo verkti. — Kaip aš galiu tai daryti, kad tu sergantis guli lovoje.

— Jeigu tu mane myli, tai padaryki taip, kaip aš pasakiau, — meldė Khodja.

Tas pajudino ją prie žingeidumo ir pasipriešinimo.

— Ne! — atsakė ji visu pastovumu. — Kiekvieniame dalyke to nepadarysiu pirm, negu man nepasakysi paties reikalavimo priežasties.

— Galėčiau pasakyti, bet gi bijausi, kad paskui nesupyktum.

— Ne; ištikrųjų nesupyksiu.

Ištikimai ir tvirtai prižadėjo, jog viską išpildys, ką tiktai nuo jo pareikalaus, jeigu vien tiktai išaiškins jo reikalavimo priežastį.

Tai-gi. Khodja ir pradėjo:

— Ar-gi ir tu, mylima žmona, nemanai, jog Esrailas (mirties angelas) ateis taip-gi pas tavę, kad paimti pačios sielą ir, jeigu pamatys tavę taip puikiai išsirėdžiusią ir pasipuošusią, tai pamatęs jis greičiaus paims tavę su savim, negu mane.

Ir Jahn, jo žmona, nustojo tuojaus verkus.

A. Matutis.

Piramidų Sargas.

Dvasios Sparnai.

(*Apysaka*).

SIANDIEN senas, kolegijos namo bokšte, varpas nebeskambino. Kambariai tušti. Tik vienas sargas rankiojo aplinkui betvarkiai išmėtytus daiktus. Visur tuščia, tylu, tarsi lyg tie mūrai, išvargę taip ilgą devynių mėnesių nestojantį triukšmą, įmigo poilsio miegan.

Studentai prie savo būtnamių laukė sustoję atvažiuojančių vežimų. Kiti, kurių ryšuliai mažesni, patys nešėsi eidami šalikeliu ilga eile į stotį per miestą.

Dar pirma tokia šilta diena šio pavasario. Saulutė kaitino, net tvanku darėsi.

Kazys, įkaitęs, išraudęs, it išsirbęs putinas, skubino eiti nešdamas du pilnutėliai prikrautu ryšuliu knygų ir kitų daiktų daiktelių. Nors sunkoka buvo, vis tiek visus lenkė taip pat skubinančius, kad suspėjus į traukinį.

Vargais negalais pasiekė stotį. Padėjęs ryšulius pasienin, nuėjo medžių paunksnėn. Nusišluostęs prakaitą, atsikvėpęs vėsiu oru, jautėsi kas kita. Nuvargę rankos, pakirstos kojos atsigavo. Jau ir juokas ėmė bežiūrint į kitus ateinančius, taip pat įkaitusius, išilusius. Gerai, manė, ne man vienam, — visiems kliuvo tų pyragų ragauti.

Žvilkterėjęs į ateinančius, užmatė, kad ir jos, tos pačios mokyklos mokinės eina. Greit pašokęs, nubėgo pas jas. Pribėgęs ėmė nuo jų sunkesnius ryšulius ir nešė į vietą. Jos nebežinojo nei kaip jam dėkoti už tai, nes jau buvo įvargusios.

Prisirinko pilna stotis. Viduje buvo tvanku, lauke nuo saulės dar labiaus. Užtai visi nekantriai laukė ateinančio traukinio, o čia, it tyčia, neateina.

Praėjo pusvalandis ir vis dar jo nesimato, nesigirdi. Žmonės nekantraudami

vaikščiojo tai į vieną galą, tai į kitą stoties prieangyje.

Labiausiai už visus nerimavo ir laukė mokinės mergaitės. Išsiilgę, visą metą nematę savųjų. Kaip čia ir rimti? Kad galėtų, viena minute nulėktų pas motules. Kad ir tvanku, juokauja, kaip ir visados, bet veiduose matyti permaina, kad ne viena kalbama mintis teslenka, daug jų drumščiasi, vingiuoja, pertraukia kalbos siūlą. Žiūrėk, susimąsto, lyg žodžių pritrūkę baigia. Kitą pradėję ir toli neina. Niekas nemiela, niekas neindomu, įsiilgus namučių. Užmiršti, nusiraminti nebegalima, siela ir širdis senai tenai.

Atėjo ilgai lauktas traukinys. Skubiai susėdo į jį žmonės ir vėl tuoj pradėjo eiti. Per atvirą langą mojo baltomis skepetaitėmis paskutiniu atsisveikinimo ženklų. Kazys gi, stovėdamas, akimis lydėjo dulkių ir dūmų sukuryje bildantį ir skęstantį traukinį.

Išnyko iš akių, bet liko mintyje tas, gal ir nėkuomet neišdilsiantis atminimo vaizdas tų dviejų mokyklos draugių, kurių širdys tiek gyvenimui slėptos grožės išreiškė.

Prisiminė pirma su jomis pažintis ir visas draugavimo laiko tarpas. Gražus, malonūs jis buvo... Liuosesnėse valandose susiėję eidavo pavaikščioti į laukus ir mišką. Kalbėdavo apie daug įdomių nuotikių: jų šalies žmones, būdą, įpročius. Kalbos visuomet būdavo atviros, nuoširdžios. Kartais net patys stebėdavosi iš savęs, kad taip atvirai visa ką kalbasi. Ir vėl sakydavo, kad kitaip ir nepritiktų kalbėti.

Tas juos ir suartino, ne kaip mylimuosius, bet kaip tikrus draugus, kits kitam ištikimus.

Keisti jų tipai: viena, kaip tikras ramumą nešiojantis angelėlis: tyli, ramutė, lė-

LIETUVOS VYČ. 2-ros KP. JAUNAMEČIŲ SKYRIAUS NARIAI, LEWISTON, ME.

Pasižymėję vaidinime veikalo "Girelė Žalioji". Žadintojai prakilnių Tėvynės meilės jausmų.

vi, jausli širdžia, išauklėtais manierais. Antra, kaip kūdikis pilna nekaltų žaidimų, kuriai ir tiko tokia rolė vaidinti. Ji ir kažkokį dvasios suniurėlį išbudintų savo linksmu žaidimu, sumaniais užmetimais, pasityčiojimais.

Smagu tokiems gyventi, kurie tą brangią prigimties dovaną augdami išstobulina į malonų gražų vienvalį žaidimą, tarp gyvenimo sienų. Lyg vijokliai, riedamiesi apie mūrą, uždengia jo trupėjimą, irimą, taip ir tyras, švelnus, nesusigedęs būdas nušviečia draugijos ūkanas ir įsuka iškrypusį gyvenimo ritulį į šviesų vilties kelią.

Kita stotis miesto G. Konduktorius, tarpduryje stovėdamas, šukterėjo jos vardą ir vėl susisukęs išėjo. Rodos niekas nei klausyti neklausė ką buvo sakęs. Visi ra-

miai sėdėjo, tik vienas Kazys kėlėsi nuo sėdynės ir pradėjo tvarkytis. Nukėlė po vieną ryšulius nuo lentynos ir sustatė prie sėdynės kampą paruoštai kaip tik neštis. Spustelėjo skrybėlę, truktelėjo kaklaryšį, susegė švarko vieną kitą guziką. Negerai, vėl atsegė. Žvilktelėjo per langą, vis dar tebelekia miškai, pievos, dirvos pro šalį, lyg ir pirmiau, o traukinys, tarytum nei krust, stovi ant vietos.

Lyg kokį neramumą pradėjo jausti, atsiduso, nusiziovojo, pertraukė delnais veidą nuo kaktos iki smakrui. Mąsto, kur aš dabar?... Kodel neapsigyvenau Chicagoj?... Daugiau pažįstamų žmonių, darbų devynios galybės, tai ne čia. Ir pats čia miestas nepanašus miestui — sodžius. Kaip reiks dar nei darbo negausiu. Kad tų pinigų būtų, tai tuščia, bet dabar reikia, kaip ligoninui...

sveikatos, kuriam be jos gręsia kapas. Man gi be jų, kapas siekiui — idealui.

Tokios tai šiurkščios mintys įsisukę pradėjo graužti Kazio dvasią. Ko daugiau mintino, to giliaus abejonėn grimzdo. Suprato bereikalingai sielojasi, pūstelėjo ironiškai viršutine lūpa, tyčiodamasis iš savo silpnumą.

Nutrūko mintis... E, kaž-ką buvau pradėjęs sapaliooti. Kodelgi čia negali būti gerai?... Tokia graži vieta. Visur skaidri gamta, žali miškai, pievos gėlėms nusagstytos, laukuose javai kyla, it dūmas. Ko reik daugiau, tik džiaugtis. Leisiu vasarą kaip Lietuvos sodžiuije! Ir malonu ir sveika bus.

Mat, žmogaus jau toks būdas. Visuomet taip mano: čia negera, tenai gera; ten nebergera, kitur gera; ir niekur tos gėrybės nesuranda. Niekas kitas, kaip savęs nevaldymas. Reik pirmiausiai pačiam būti geram, tada bus visi ir visur gerai.

Nusiviro, it juodas debesys, melankolijos sūkuriiai. Vėl Kaziu sušvito džiuginanti sieloje vilties spinduliai. Vėl jautėsi viliojančių ateities laimčių apsuptas. Ir vėl lengvos mintys galvoje vieši, žaidžia, gudriai aplenkę nepatogumus, kliūtis, veržiasi į laisvą laimuzės erdvę...

Mažyn, mažyn... matyt, kaip apsistoja bėgę miškai, laukai, triobos pro šalį.

Tik, tik bežymu, kad slenka žemė, na ir visai sustojo.

Kazys jau pasitaisęs laukė prie durų eiti.

Viskas taip pat, kaip trys metai atgal. Tcs pačios triobos, tie patys medžiai, nei kiek ir nepaaugę abiem gatvių pusėm. Tuščia, mažai kas tevaikščioja. Pora vaikų praūžė ant kaž-kokių jų pačių išrastų "automobilių." Toliaus vienas nuo stoties vežimėlių nubildėjo skersai gatvės. Stoties pasienyje, ant suoloelio, sėdėjo du gal seniausiu miesto gyventojū. Kazys praeidamas pro juos, linktelėjo galva. Tarpduryje darbininkas laikė pečiaisiais sieną parėmęs. Ką veiks, kad traukinys nieko neatvežė.

Kazys, apsidairęs, pasisukinęs apie stotį pasileido gatve tolyn, kaip senas rimtas pilietis, nesūžvalgydamas, kur varnai skrai-

do. Paėjus vėl jautė, kaip rankos kaito ir vargo.

Gerai, kad saulutė arti laidos, vėsu, o ne, tai vėl šlapki, prakaituoki.

Išėjęs tą gatvę, pasukė kiton. Ir čia medžiai abiem pusėm. Žolė didelė, pasvirusi ant tako. Niekas jos čia ir nenuėda, nenumina. Kaip išdygo, taip ir auga žydi. Ir stovės iki rudeniui nenupiauta, nenuganyta.

Pro debesio kraštą išsiveržė saulės spinduliai ir ištyso net iki čia, dar ir toliau. Šviesiais lopiniais plevėsuoja, mirga ant triobų, žemės, tai vėl ilgais šešėlių stulpais nusidriekė, bėgdami viens už kito toliaus, tarp triobų ir medžių. Kitų nei galo nematyti, kaip toli nušliaužė.

Kazys, tarsį tos grožės nematydamas, skubino žengti, kad greičiau pasiekus tiltą. Ten staptelės, atsikvėps valandėlę.

— Sveikutė, sena numylėta vietelė! — su'neko juokiančia širdimi, užėjęs ant tilto.

Ak! kaip čia kitados pailsusią dvasią, ilgėsi gimtinės tėvų-bočių žemės raminda-vo tuomi maloniū reginiu. Dabar ir vėl tą laimuzę dievuliai gražino.

Tikrai poetingas reginys! Ten į rytus nuvingiuoja upės vaga, it driežas, siaurute pilkšva juostute. Toliaus mėslyme ūke, tarp medžių, kriaušių pas mišką pranyksta. Viena puse aukštos kriaušės apgulę, karklai, gluosniai, o iš kitos lanka matyt. Ten gyvuliai ganosi. Primena Lietuvos apielinkes! Netoli tilto tvenkinys. Matosi, kaip sujudinti vandens ratai vyniodamiesi, sukdamiesi plaukia rimdami patiltėn. Po tiltu tarsį sustoja, mažais verpetėliais drumščiasi tarp akmenų. Prie krantų vaikai terlianasi, murkdosi, vėžius gauda, klega visokiais balsais.

Pasiziūrėjęs, atsikvėpęs permainė ryšulius sunkesnį kairėn, lengvesnį dešinėn rankon ir vėl eina. Perėjęs tiltą pasuko keliu tiesiai pro malūną. Arčiaus bus, nukirtus tą kampą. Pakalnėle nesmagu eiti, pinasi, maskatuoja į šalis. Užkliuvo kojos, ir parknupo. Pašoko, apsidairė, ar niekas nepamatė, paskui, it nieko neatsitikus, ėjo, kaip ėjęs. Vis-tiek, kaip ten būtų buvę,

tuoj prieisiu. Antai, va, už tų trijų, šaly-
mais stovinčių namų, ir dar už ano, kurs su-
kasi po kairei į pamiškę, tame nuo visų at-
siskyrusiame name pradėsiu tikras vasaros
vaišes, atostoges.

(Bus daugiau).

Ignas Šeinius.

MARIŲ DAINA.

Žalsva naktis, iš negirdėtų, tolimų kraš-
tų atskridusi.

Atskrido nematomais sparnais ir tyliai,
švelniai nusileido. Užstingo tarp marių ir
dangaus. Tarytum amžinai čia paliko. Su-
liejo vandenį su mėlyne. Paslėpė kraštus,
savo sparnais užlygino.

Užstingo, bet viską seka, regi ir klauso
nurimusi. Ir marių dugną pasiekti sten-
gias. Ir jį nori savimi užskleisti.

Banga bangą vikriai gainioja-gaudio.
Tai išpasalų kita kitą užpuola, tai įsilėkusios
veja ilgą galą. Privyti nesumano. Ir šaipos
ir pyksta, kad negali. — Mylimajai nakte-
lei žaidžia; linksmina ją.

Tai susitikusios apie mano mažutį lai-
velį, pliuška, ribuliuoja, linguoja-supą jį vi-
sosna pusėsna.

Staiga suvirksta ir savo ašaras per
briauną laivelin taško. Lyg pasiskūsti no-
ri. O ašaros suspindi mėnesienoj, užsidega
žalsva ugnele. Ir užgęsta. Ir pranyksta.

Ir vėl užsidega. Skaisčiau-skaisčiau
kaskartą. Ir labiau verkia, skaudžiau de-
juoja.

Ir tuomet nyku man pasidaro. Ašaras
jį rankom gaudau, ant delno myluoju.

Bet bėga-skirstos bangos nuo laivelio,
tarytum jo baltos burės, tartum manęs nu-
sigandusios. Lokia prie žvaigždžių. Skubi-
na. Prilėks, regis, susilies su dangumi, ap-
kabins žvaigždužėles ir joms pasipasąkos.
Nudžiugs žvaigždutės. Drauge pasidžiaugs.
Vandenėlin nusileis, paskęs jamė ir mažutė-

mis ugnelėmis ištirps. Gera tuomet bus
banguzėms, nurims josios. Ir gal naktelės
glamonėjamos amžinai užmigs.

Bet nepasiekia žvaigždžių.

Žvaigždės vandenin neskenda. Jos ant
dangaus mirga ir į bangas nežiūri. Pyksta
ant jų.

Atgalion bangos grįžta. Širsta. Kita
kitą smarkiau gainioja, laivelį smarkiau su-
pa ir šonan jį nuo kelio kreipia.

* * *

Plaukia mano laivelis mėnulio sidabri-
niu keliu. Greitai supasi, įširdusių bangu
siubuojamas. Burė linksta nuo vėjo; į kai-
rę, į dešinę krypta.

Vėjas kutena, glosto burę ir greičiau-
budriau ją gena.

Toli tas kelias sidabrinis tiesias. Per
visas mares. Pradžia užupakalyj tarp van-
dens nyksta.

Toliau kelias lyg augščiau pakyla, ta-
rytum kitosna, da didesnėsna, da gilesnėsna
marėsna įsilieja. Ir tenai vėl tiesias ir da
kažin kur toliau siekia, da augščiau kyla.

Senai, ne viena miela dienele, juo plau-
kiu.

Kuomet priplauksiu?..

Išsiilgau begalo. Tenai kaž-kas laukia
manęs. Nežinau, kas laukia. Bangos ne-
sako. Jos kitas dainas niūniuoja. Ir užliū-
liuoti, suturėti joms mane rūpi.

— Neplauki, berneli, nesieki tenai. Mes
tau minkštą patalėlį va čionai pakreiksim.
Liūliuosim, supsim, gražias gelmių pasakas
sakysim.

Ir žvaigždutės tyli. Tiktai klauso, ką
man, vėl aprimę, bangos šnabžda. Ir nemir-
ga žvaigždelės, tarytum laukia ko.

Atkėlęs galvą, aplinkui dairaus. Lyg
pagelbos jieškau. Nerandu jos.

Bangos, tarytum ką supratę, širsti da
labiau pradėjo.

Štai aplinkui, toli-toli, maži laiveliai pa-
sirodo. Plaukia, artinas prie manęs. Di-
delės burės plevėsuoja. Žiburiai išvieno
spingsi-žibčioja.

Tuojaus, bematant, išarti mane apsups.
Paims su šavimi ir tenai nuvez. Tenai, te-
nai!..

K. SABONIS,

įžymus solistas-baritonas. L. Vyčių Pittsburgho Apskričio choro vedėjas, šv. Vincento par. vargonininkas.

— Mano mažas laiveliukas kažin kada tenai nuplauktų. Vargiai juo taip toli pasiekti. Juk kadaikščiau plaukiu, ir vis marės, marės. Ir geros ir piktos. Ir lengvai laivelį siūbuoja ir rūsčiai daužo į šonus.

Jau, jau...

Ūmai pranyko. Ar vandenin nusken-do, ar dangun pakilo. Tiktai neliko nė vieno laivo.

Ir vėl vienos plačios marės ir tiktai vienas, vos gyvas, mėnulio kelias virpa.

Va aplinkui vanduo prasiskyrė. Bangos ratais visosna pusėsna nubėgo. Nubėgo ir grįžta, lyg pamatyti ką nori.

Tai sirenos nuo marių dugno į mano laivelį pakilo. Apspito jį vainiku.

Narstos, murkdos šaltam vandenyj. Lai-velį už briaunų stvarsto, savęp traukia.

Karoliai žiba jų plaukuose, apie kaklą žali maurai apsinarstę. Visas kūnas žvilga; vandens kruoputės juo rieda mėnesienoj žalsva ugnele suspindi.

Vilioja, savęp šaukia, tenai neleidžia, kelią pastojusios.

— Kur tu, mielas bernuzėli, sumanei nuplaukti?

Duok laivelį, duok rankeles ir su mumis skęski.

Tenai turim mes dvarelį, krikštolo nu-lietą.

Ten dainuosim tau daineles vakarą ir rytą.

Ten myluosim ir šukuosim tavo galvu-žėlę,

Ir žemčiūgais padabinsim plaukelį kiek-vieną.

Skęsk su mumis, bernuzėli. Duok mums meilę savo!

L. SABONIENĖ,

pasižymėjusi smuikininė. Lanko muzikos koncer-tatoriją. L. Vyčių 62-ros kp. narė, Pittsburgh, Pa.

— Aš neskešiu, dvarelis neregėsiu, meilės jums neduosiu, — tolyn vis plauksiu.

Sukvatojo kita paskui kitą sirėnos. Galvomis pakratė, žibterėjo akimis ir nuskeno. Bangos ribuliuodamos jas nusekė. Kuždėjo joms į ausį ir žadėjo ką.

Stipriau papūtė vėjas. Smagiau burė linksta-plevėsuoja. Greitai-skubiai laivelis plaukia sidabriniu keliu. Bėga nuo anos vietos, nuo bangų, nuo sirėnų.

Tenai labiau siela veržias; skristų, rodos, pavandeniū, išsiviniuotų iš nakties plono, švelnaus šilko — paliktų jį čionai.

— Dienuzė ten mudviejų laukia; saulelė užtekės, žemelę rasiva, — ramina-džiugina mane.

Ir žvaigždelės linksmi į laivelį žvalgterėjo; drauge su juo lekia. Mėnulis kelią rodo; skaisčiau jį šviečia.

* * *

Užgeso žvaigždės. Tarytum kas juoda ranka jas nužėrė. Ir mėnulis kelio neberodo ir jo nebėra. Lyg vandeniū kas mėnulį užpylė.

Naktis patamso, pajuodavo. Marės nutilo. Bangos išsilygino, tarytum kur pasislėpė.

Bet laivelis da greičiau lekia-plaukia. Kiek galėdamas skubina. Tik vanduo šnirpščia prieš jį.

Staiga lyk koksai galiūnas, ilgai ką sergėjęs vienoje vietoje ir dabar ūmai patrikęs, išsiveržė verpetas iš marių gelmės.

Bangos kalnais aplink jį pakilo; kita ant kitos griuvo, užvirė. Sugaudė, sustaugė vienu balsu. Tarytum visų marių čia bangos būtų sulėkė ir susitikę dabar tarp savęs.

Stulpai, iššokę iš tarp bangų sūkurio, į dangų pakilo.

Užtiko mane.

Nustvėrė-susukė verpetas mano mažą- mažutį laivelį. Ir sviedė ir bloškė jį augščiau juodųjų debesų.

Sumirgo mylimos žvaigždės akyse, mėnulis veidą palenkė, mėlynė prasivėrė. Ir prapuolė vienu matu.

Laivelis beskrisdamas suskilo. Skevelėdrės tik sušvilpė ore...

Bangos supuolė, sugavo mane. Nudziugo, ne šiandien laukusios.

Ir neša, štai neša, kur tuščios akmeninės salos mekeruoja. Meiliai, ištroškę rodos, laukia. Pabučiuos mane savo geležinėmis lūpomis.

Paskum priglaus, prispaus savęp ir lauks, kolei sirėnos iš krikštalinio dvaro atneš žemčiūgų saujas, žaliųjų maurų po galva patiest. Ir padainuos tuomet, marėms tariant, linksmą paskutinę dainą.

(Iš "Nakties Žiburiai").

Nakties Tylumoj.

(Skiriu muzikos mylėtojai A. Z. Vis-nui).

Tyli naktis. Dangaus mėlynėj
Žvaigždzių daugybė begalinė...
O ten lyg auksas debesėlis,
Tai teka jaunas mėnesėlis.

*

Ir jis vainiką tuoj sidabro
Uždėjo ant rasotų lapų.
Nušvito medžiai lyg perlais,
Tyrai nežemiškais lašais.

*

Alyvos ramos atsigėrę,
Unksmėj sapnuoja pasinėrę.
Užvožę savo kvapų žiedą,
Ir klauso kaip lakštutė gieda.

*

Čia jis užmiršta savo dalį,
Pasaulį šaltą ir vargelį.
Ir taria: "Mūza! man žadėta,
Paduok tą aidą numylėtą!

*

Įkvėpk į jaunąją krūtinę,
Duok drąsą, jėgą begalinę.
Kad aš pasiekčia net žvaigždes,
Kurios papuošia tas erdves."

*

Ir skrenda tarsi meteoras,
Masina įkvėpimas — noras.
Ir ten mintyse pasinėręs,
Jau grįžta muziką sutvėręs.

So. Boston, Mass.

Žilvitis.

III—II—X

Studentų Dėmei.

Gerbiamoji "Vyčio" Red.:—

Manau, neatsisakys suteikti Lietuvių Studentų Bendrovės Sekretarijatan žinių:

a) kokiuose universitetuose;

b) kur;

c) kiek;

d) kokiomis sąlygomis:

1) savo lėšomis ar fondų pagalba,

2) nurodant reikalaujamus formalumus Suv. Valst. universitačių svetimtaučiams,

3) kiek reikalinga turėti lėšų metams Suv. Valstijų valiuta;

e) universitetus lankančių lietuvių-čių vardus nurodant.

Nors dabartinėse sąlygose negalima beveik lankyti augštesnes mokslo įstaigas mums, Lietuvos moksleiviams, vienok tos žinios būtų naudingos informacijai.

Pravartu būtų įsteigti nuolatinį organą-informatorių laikraščio pavidale, kadir mėnesinį, kuriame galėtų susispiesti visi moksleiviai-lietuviai.

Laikraščio tikslu galima būtų pasistatyti gvildenimą grynai moksliskų reikalų be politikos, kuri tik trukdo moksleiviui taupyti jėgas toje ar kitoje specialybėje, be jokių skirtinimų atskirų grupių bei nuomonių, taikant obalsį "In necessariis unitas, in dubiis — libertas."

Mano supratimu, moksleivis-lietuvis Lietuvai ir jos labui, o ne partijai bei jų viršenybei, — kas kita, kuomet mokslo vyrais patapsime: tuomet jau mokslo prityrimas galės gyvenimo praktikoje vystytis, niekam kelią nevaržant.

Manychiau, kad tokį laikraštuką reikėtų padalyti į tiek skilčių, kiek yra svarbiausių mokslo šakų, kurių žiniomis ir būtų galima "viribus unitis" užpildyti, gi kaipo dėviza, galėtų būti priimta "Mokslo ir Tėvynės Meilė".

Tokiam laikraštukui-informatoriui reikėtų užleisti buveinę Šveicarijoje, kuri ir yra

didžiausiu centru Europos kontinente mokslus einančios Lietuvos jaunuomenės.

Prašydamas tuom tarpu tik informacijų apie lietuvius-studentus Amerikoje, čia aš paduodu sumanymą, kurį papildžius, pastudijavus, pataisius, manau, būtų labai reikalinga turėti, kadangi ne paslaptis, kad mes, ty., moksleiviai jau per daug išsisklaidėme, mažai arba nieko apie savuosius teži-nodami.

Aš pirmas pasižadu 5% savo lėšų mėnesinių paaukoti kalbamam informacijos laikraštukui, nors ir kiauuri batai, kaip daugumos studentų lietuvių. Gi "gutta cavat lapidem...", tai tikiuosi bet-gi, kad atsiras vienminčių, kurie paims, pasvarstys sumanymą.

Šiuo prašau visus studentus-lietuvius atsiliepti spaudoje, arba per manę į L. St. R. Sek. Romoje.

Pr. Mačiulis,

Romos universitatės moksleivis.

(Roma, piazza Margana 32, Italia).

27-I-1920, Roma.

Gerbiamajam "Vyčio" Redakcijai:—

Tikėdamas, kad mano laiškas, keliomis dienomis ankščiau pasiųstas, bus patalpintas jūsų laikraštyje, norėčiau čia paduoti plačiau tuos motyvus, kuriais norėjau atsiųsti, keldamas viešai klausimą įsteigti mėnesinį žurnalą-laikraštuką, kuriuo būtų galima mums, lietuviams, geriau susižinoti, einant augštesnius mokslus ne Lietuvoje, bet visame pasvietyje išsisklaidžius.

Kad tokis organas-informatorius gyvuoja kitose valstybėse, tai, manau, visiems žinoma, todėl nemanau čia jų skaitliuoti, o kad mes, lietuviai, panašaus neturime, tai vėl aišku visiems.

Amerikoje leidžiamas "Draugas" ir "Lietuva", nors priešingi pažiūromis, bet,

norėčiau neapsirikęs pamatyti, patalpinusius mano sumanymą informacijos dėlei.

Tiesa, lietuviai moksleiviai turi Amerikoje "Moksleivį", Lietuvoje "Ateitį", "Aušrinę", "Pavasari", bet tie žurnalai tėra naudingi tos ar kitos šalies besimokinančios jaunuomenės reikalams, be to jie yra tik pavienių grupių — nuomonių remiami ir skaitomi—palaikomi, todėl negali būti informatoriumi *visų moksleivių lietuvių*.

Negirdamas jų ir nepeikdamas objektyviai, turėčiau vienok vieną mintį pareikšti, kad, susiskaldžius, jie pilnai savo tikslo nepasiekia: dažnai net kenkia *bendram tautos kultūros klestėjimui*. Tai, berod's, žinoma visiems.

Asmeniškai-gi, mūsų tautos laimikį sttydamas pirmon eilėn, norėčiau pasakyti aiškių-aiškiausią aksiomą, kad *mokslas Lietuvai*, tik ne pavienių grupių — nuomonių pergalei. Gi, mokslo prityrę, mes sugebėsime tarpusavy susitarti, todėl ir principas: "In necessariis unitas, in dubiis libertas" mums negalės privačiame, pavieniame gyvenime kenkti.

Kaip minėjau, tai galima bus atlikti tik tuo būdu, kuomet kalbamas žurnalas nekiltos politiško gyvenimo Lietuvoje, bet seks *mokslą* kaipo tokį. Išvengimui nesusi-pratimų, būtinai reiktų sudaryti redagavimo komisiją, kurią rinktų lygiu skaičiumi: katalikai ir anti. Nuomonėms pasidalijus kuriuo nors skelbiamu dalyku, — žurnale jo nekelti; žodžiu sakant, vengt pragaištingų visiems ir tautai, kurios labai pašvenčiamos mokslo valandos, kad galėtume būti naudingi pozityviu darbu, mokslą baigus.

Taip galima būtų susitarti veikt bendromis jėgomis, teikiant įvairiausių informacijų tos ar kitos mokslo šakos — specialybės.

Kai susikerta du kaimiečiu, kuriuodu yra perskaitę keletą brošiūrėlių tuo bei kitu klausimu, tai dalykas savaime paaiškėja, turint omenyje du gaidžiu kruvinomis skiauterėmis. Skauda—skauda, negražu—negražu, bereikalinga—bereikalinga, bet draugėje jie ir nesusitaikins moksliskai, kadangi knygą bus tik nuo pradžios skaitę...

Priešingai-gi, kiek žalos padaro susirėmimai inteligentijos tarpe, tarp moksleivių!... Pasakykite, kam rūpi objektyvė tiesa, ar tai nulemama, įtikinama, laimėjama(?!). Neapsiriksiu pasakęs, kad žarijos alyva vilgomos.

Imant mokslą, kaipo objektą, kuriame turėtų susikoncentruoti visi pavienio asmens gabumai, negalima jokiū būdu prileisti ko-nors panašaus. Drąsiai todėl galime padaryti išvadą, kad mes specialistų neturime žodžio prasme, o turime *universalus-specialistus*.

Iš šalies žiūrint, svetimtaučiui atrodytų, kad lietuvių tauta yra tuo atžvilgiu nuostabiai kilni: mašinistas—politikas—miškų urėdas — advokatas — kunigas — daktaras — ministeris... ir tt. ir tt.... Kaip vuodegos šarka nekraipys, turėsime pripažinti, kad mūsų specialistai speciališkausi, tik ne specialistai.

Sekant spaudą, tenka rasti ne vieno moksleivio-ės nusiskundimas vargu-nelaime; renkama aukos, fondai steigiami, bet ir čia yra ne konsekventiškumų, o laikas bėga, skurdas nemažėja, džiova duobę kasa, nusiminimas darko nervus, kurie gyvenime tampa nepakenčiamybe ir pačiam moksleiviui ir visuomenei, — štai tos išdavos skal-dymosi.

Aš bent manyčiau, kad reiktų kiekvieną šelpti, ar jis tikintis-moksleivis, ar indiferentas, ar nepripažįstas (greičiau nepažįstas) Dievo, kadangi jis visupirma yra *žmogus*... Manau nepelnys dangaus moksleivis-katalikas, stumdamas per skurdą užsispyrėlį į karstą, nei-gi ateistas nulems pasaulio gerovę, pakišdamas dinamičią po Rymo šv. Petro Bažnyčios pamatais. Kalbamasis žurnalas, manau, būtų tuo "intermedium", kurs mūsų pajėgas sutaupytų, nes kitaip mes atrodytumėme nykštukais, apspitusiai iš dviejų, priešingų pusių Alpų kalnyną, norinčiais kiti kitus palaidoti po akmenų krūva, nors tai galės su laiku tik vulkanai perkeisti dabartinę jo išvaizdą.

Keistas man ir tas dalykas, kad Lietuvos Vyr-bė pripažįsta lygias teises net buvusiam *mūsų išnaudotojui žydui visais storijos metšimčiais*, o mes lietuviai mokslei-

viai, draugai, idealistai..., vis dar pešamės...
Ir kam tai?...

Imant kad-ir mūsų kariuomenę, juk aišku yra joje visokių paziūrų žmonių, vienok visi šauja ton pusėn, kur priešas, todėl mes imkime iš jų pavyzdį naudingą — šaukime, kur mokslas. Kadangi tai bendra, objektyvė mintis, todėl reikia ją kritikuoti, taisyti gal, derinti, bet nieku būdu jos slėpti.

Na, tik rimčiau į viską pažvelgkite draugai-moksleiviai, atsiliepkite spaudoje.

...“Kas bijo šešėlių — šešėlius temato,
_____ ” _____ ” _____ ”

Naktis jam visur be vilties...”, sako Maironis.

P. Mačiulis.

Mazosios Lietuvos Jaunimas.

Ilgus amžius slėgė Mažąją Lietuvą svetimųjų retėžiai. Varu stengėsi jie išplėsti lietuviams, kas jiems švenčiausia, aukščiausia, būtent motinos kalbą. Pasimėgimu žiūrėjo hakatistai, kaip pamažu jų beširdiška geležinė politika į lietuvius veikti pradėjo. Ir ačiū jų veikimui, buvo beveik jau galima sakyti, jog Maž. Lietuvos, arba kaip ją vadino Prūsų Lietuvos, jau nebėra. Mažne viskas išrodė jau vokiška.

Didysis karas lyg audra perūžė per pasaulį ir kelios galingos valstijos suteškėjo. Pargriuvo ir ta, kuri ligšiol ir Maž. Lietuvą laikė savo pamotiškoje globoje. Išaušo nauja diena, sušvito laisvės bei liuosybės aušrinė. Pasigirdo balsai ir Maž. Lietuvoje: Pabuskite ir kilkite iš gilaus miego! Sukilkite! Jaunime, pabusk, tavo ateitis!” Ne veltui balsas nuskambėjo. Jis rado atgarsio. Tūlasis jaunųjų pradėjo krapštytis akis, nustebeš dairėsi aplink savę ir matydamas, kas dedasi, paleido šauksmą: “Broliai, stokite darban!”

Ir visuose kraštuose buvo girdimi tokie jau budinimo balsai, primindami, kad dabar nebelaikas miegoti. Ir jaunuomenė tat iš-

girdo. Ne šimtą kartų privalė jai tat prisaukti. Savo uždavinį gerai ji suprato ir ėmėsi darbo.

Pirmiausias, kas jai trūko, buvo mokslas. Ji labai greit išvydo tą spragą, kurią svetimieji buvo palikę. Bet Maž. Lietuvos jaunimas tarė: “Pasaulis dabar ir mums prieinamas. Naudokimėsi ta proga, bet ir prisiruoškime tam, idant su kitais jau toli pažengusiais galėtume drauge lenktyniuoti. Tverkimės mokslo ir rūpinkimės savęs išsilavinimu.

Ir greit susitelkė vienoje ir kitoje parapijoje jaunųjų kuopelės, kurios laiko savo susiėjimus, rūpinasi susipažindinimu lietuvių literatūra ir istorija, atgaivina senąsias jau užmirštąsias daineles, kurių vietoje vakarais skambėjo svetimoje kalboje.

Bet priešai, tokį atbudimą matydami, stengėsi visomis išgalėmis, kad spindinčioji kibirkštėlė vėl nusloptų. Visokiais apdangalais prisidengę vilioja jie jaunimą prie savęs ir, deja, turi dar daug, labai daug pasekėjų. Bet kuris tvirtai savo nustatytą uždavinį išpažinęs, neduodasi tokiems vilkams pasigauti, bet dirba ir veikia už savo apšvietimą ir už savo žmonių labą.

O kaip tie vilkai ir staugtų, kaip labai jų plaukai ir šiauštūsi, kaip labai jų akys ir ugnį spiautų — jie nelaimės. *Mazosios Lietuvos jaunimas pradeda atbusti, pradeda gadynės reikalavimus suprasti, pradeda dirbti.*

O kame pasiryžimas, kame pasišventimas, čia ir laimėjimas!

M. Š. Dykas.

Lietuva ir Jaunoji Karta.

(Žemiau dedame du adresu, kuriais lietuvių šv. Jurgio parapijos (Chicago, Ill.) mokyklos auklėtiniai — mergaitės ir bernaičiai — pasveikino Lietuvos Valstybės Finansinės Misijos atstovus vasario 20 d., šv. Jurgio par. svetainėje).

GERBIAMI LIETUVOS ATSTOVAI!

(Mergaičių sakytas adresas).

Rūta skaistybės ženklas.

Rūta lietuvaiteš numylėtinė.

Saulutei tekant, gegutei pirmą ku-ku giestant, lietuvaiteš keliasi ir pirmą savo dienos rūpestį parodo darželiui, rasa apsiverkusiai rūtai. Linksmiausia jos daina suskamba iš rūtų darželio.

Visi Lietuvos sūnūs dziaugiasi, kad Tėvynei jau aušta nauji laikai.

Plakančiomis širdimis visi žiūri ir sveikina naują tautos rytą.

Džiaugsmo ugnelė kaitina ir lietuvaiteš širdį. Jau nebus tų žiaurių šalnų, nušaldančių rūtos grožę, daugiau svetimos kojos nemins Lietuvos dirvų, neniekins ir nekriaus lietuvaiteš triūso ir darželio.

Lietuvos atstovai! būkite taip geri: pasakykite Tėvyneje lietuvaiteš, kad jų sesės už jurių-marių irgi myli rūtą, kad ilgisi pilkos Lietuvos padangės ir daug jų grįž, kad apsitverti darželį, sėti ir ravėti rūtą ir pinti laisvai ir nepriklausomai Lietuvai skaištų garbės vainiką.

Sveikiname Jus, gerbiami atstovai, o Tėvyneje lietuvaiteš per Jumis siunčiame užuojautos jausmą ir daug — daug labų dienų!

Tegyvuoja Tėvyne Lietuvos ir Jos atstovai!

Tegyvuoja Lietuvaiteš ir rūta!

GERBIAMI LIETUVOS ATSTOVAI IR SVEČIAI:—

(Bernaičių sakytas adresas).

Kaip žydai, išvaryti Babiliono nelaisvėn, pasakodavo savo vaikams apie Tėvy-

nę, jos žemę, papročius ir būdą, taip ir mūsų gerbiami šv. Jurgio lietuvių parapijos mokyklos auklėtojai ir mūsų tėveliai pasakoją apie Tėvyne Lietuvos, jos vargus, skriaudas ir kentėjimus.

Amerika yra gera mūsų globėja. Ji nedraudžia mums mūsų kalbos, mūsų papročių. Mes liūdėjome, girdėdami, kad pačioje Tėvyneje mūsų vienmečiai negalėdavo mokintis savo kalbos, žaisti žaislus, kaip galėjome ir galime daryti čia, svetimoje šalyje.

Kaulas iš kaulo, kraujas iš kraujo, taip Tėvyne meilė bočių, tėvų gyslomis įtekėjo mūsų gyslosna ir mes lygiai su visa tauta jaučiame jos vargus, ašaras, priespaudas, kentėjimus, dziaugsmus ir garbę. Mes stengsimės būti geras Tėvyne piliečiai ir triūsti jos gerovei.

Gerbiami Lietuvos Valstybės atstovai! Nešdami savo lūpomis žinias Lietuvai, pasakykite Jai, Jos žmonėms ir valdžiai, kad ir jaunoji karta svetur auganti neatšalo, ypač kur turime savo lietuviškas mokyklas, myli savo Tėvyne, jos kalbą, tikėjimą, papročius ir būdą, kad ji rūpestingai saiksto tautos gyvenimo valandas.

Sveikiname Jus, brangūs Tėvyne vyrai, ir per Jumis mūsų Tėvyne Lietuvą!

Kas gyvendamas dorai pildė savo pareigas ir dirbo, ramus miršta. Sunkiausia mirtis tų žmonių, kurie gyvendami nieko neveikė, bet vien tik kitus savo gyvenimu apskunkino.

Didis filozofas Sokrates, išmintingiausias žmogus, ne sykį buvo ir muštas, bet viską kantriai kentė. Kuomet sykį priešininkas spyrė jį koja, nieko Sokrates neatsakė. Kuomet gi kažkas stebėjosi dėl to, tarė Sokrates: "Niekio tokio neatsitiko, tik asilas įspyrė man." Kitą sykį kažkas tarė Sokratui: "Argi negirdi, kaip anas tave pravardžiuoja ir įžeidžia?" Į tai Sokrates: "Niekio prieš tai neturiu, nes tai, ką jis kalba, neturi jokios vertės." Senovėj žmonės nežinojo dvikovos (duėliaus); nežinojo jie kitokio atsiteisimo, kaip teismas, išmintingesnieji gi net ir be teismo apsieidavo.

Reikia turėti drąsos savo užmanymams išpildyti. Jeigu gerai apsvarstei kurį sumanymą ir pripažinai jį geru, naudingu sau ir kitiems, ir netgi būtinu, negaišuok. Svyruok tik tol, kol dar visas reikalas nėra tau pakaktinai aiškus.

Iš Centro Raštinės.

LIETUVOS VYČIŲ CENTRO RAŠTININ- KO FINANSŲ ATSKAITA.

*Ineigos sausio mėnesyje, 1920 m į organo
Fondą.*

*Balansas iš gruodžio mėnesio 1919
metų. \$2,355.41*

A.C.Martinkus (už pren.)	\$ 1.00
P. Gurėnas (už pren.)	2.00
J. S. Misiūnas (už pren.)	2.00
S. Petrauskaitė (pren. į Liet.)	2.50
Kun. Kuras (pren.)	4.00
V. Rusilas (už pav. num.)	9.00
43 kp. Grand Rapids, Mich.	24.00
80 kp. St Louis, Mo.	26.80
80 kp. (už konstitucijas)	5.00
12 kp. New York, N. Y.	1.00
46 kp. Vandergrift, Pa.	1.00
A. M. Karužiškis	1.00
35 kp. West Pullman, Ill.	5.00
36 kp. Chicago, Ill.	12.80
A. Česnulis (už klišę)	2.10
100 kp. Amsterdam, N. Y.	7.00
U. Matūzaitė (pren.)	2.50
P. Makauskas (Narys iš Argen- tinos)	2.50
6 kp. Hartford, Conn. (už klišę)	8.50
6 kp. (už pav. "V." N.)	1.00
20 kp. Nashua, N. H.	28.00
20 kp. (už konstitucijas)	2.00
79 kp. Detroit, Mich.	73.15
26 kp. Worcester, Mass.	41.60
J. Aleksa (už klišę)	3.65
13 kp. Chicago, Ill.	53.00
69 kp. Pittsfield, Mass.	11.00
16 kp. Chicago, Ill. (už konst.)	1.50
2 kp. Lewiston, Me.	22.90
2 kp. (už konstitucijas)	80
47 kp. Waukegan, Ill.	37.00
27 kp. Norwood, Mass.	11.00
Už prenum. į Lietuvą:	
J. Šimanavičius	3.00

St. Grisevičius	3.00
Pr. M. Juras	6.00
Viso įėjo sausio mėnesyje	\$ 419.30
Pridėjus balansą iš gruodžio m. organo fonde susidaro	2,774.71

Į Spaustuvės Fondą.

<i>Balansas iš gruodžio m. 1919 m</i>	\$3,191.15
83 kp. Gary, Ind.	25.00
62 kp. McKees Rocks, Pa.	136.90
Viso aukų sausio mėn. įėjo	\$ 161.90
Pridėjus balansą iš gruodžio mėn., susidaro	\$3,353.05

Į Kardo Fondą.

<i>Balansas iš gruodžio mėn. 1919 m.</i>	\$ 579.30
80 kp. St. Louis, Mo.	\$11.00
36 kp. Chicago, Ill.	17.50
56 kp. Braddock, Pa.	4.50
7 kp. Waterbury, Conn.	18.50
8 kp. Chicago, Ill.	13.50
100 kp. Amsterdam, N. Y.	12.00
62 kp. Mc Kees Rocks, Pa.	12.77
Viso sausio mėn. įėjo	\$ 89.77
Pridėjus balansą iš gruodžio mėn. susidaro	\$669.07

V. Rukštalis, Centro Rašt.

Lewiston, Me.,

Vasario 5, 1920 m.

LIET VYČIŲ CENTRUI.

Gerbiamieji:—

Su šiuo laišku prisiunčiu auką \$5.00, kurią aukoja Lietuvos Vyčių 2-ros kuopos Priaugančių Skyrius. Priaugantieji Vyčiai minėtą auką skiria nuo baliaus, buvusio sausio 10 d. š. m.

Su pagarba,

Valerija Vaičiulaitė.

Prierašas: Lietuvos Vyčių antros kuopos Jaunamečių Skyrius jau antrą penkinę

(\$5.00) prisiuntė spaustuvės reikalams. Ši auka labai brangintina tuomi, kad išreiškia jaunučių jausmus link spaudos, bei apšviertos reikalų.. Lietuvos Vyčių Centras, primdamas auką, taria nuoširdų ačių antros kuopos Jaunamečių Skyriui ir Vytei Valerijai Vaičiuliūtei už auklėjimą Jaunamečių Skyriaus.

*Lietuvos Vyčių Centras,
per V. Rukštali, rašt.*

— o —

PRANEŠIMAS.

Liet. Vyčių New Yorko ir New Jersey Apskritis rengia milžinišką vakarienę antrą šeštadienį po Velykų, t.y. balandžio (April) 17 d. 1920. Vakarienė rengiama Knapp Mansion — Bedford Ave., Brooklyn, N. Y.

Meldžiame L. V. kuopų įeinančių į šį Apskritį rengtis prie šios pramogos, nes tai bus viena puikiausių ir geriausių mūsų Apskričio istorijoje. Taipgi meldžiame nerengto kitų pramogų tą vakarą.

Rengimo Komisija:

*V. Barzdaitis,
T. Bajorinas,
J. Sabaliauskas.*

M. STAMBRIŪTĖ,

L. Vyčių 16-tos kuopos (Chicago, Ill.) narė, vietinė Bridgeporto kolonijos darbuotoja. Turi nemaža talento vaidinime.

VYTĖ EMILIJA AŠMEGAITĖ,

pirmininkė L. Vyčių 2-ros kp. Jaunamečių Skyriaus, Lewiston, Me. Pasižymėjus kaip gabi aktorė ir deklamatorė.

SKRISK, DAINELE!

Oi, skriski, dainele, iš vargo nupinta,
Gaivinki krūtinės suspaustas skausmais.
Džiovinki blakstienus rasa sudrėkintus,
Te širdys užkaista kilniausiais jausmais.

*

Šaltojoj krūtinėj sukelk karštą jausmą,
Te meilės tėvynės ugnis užliepsnos.
Ir kartu nutildyk nuliūdimo skausmą,
O darbus didvyrių tau aidas kartos.

*

Kad trimito balsas po girią skambėjo,
Ir žadino, šaukė tėvynės vaikus.
Šarvais apsikale į karą skubėjo...
Parodyk, dainele, mums jūjtakus!

*

Oi, skriski, dainele, iš vargo nupinta,
Gaivinki krūtinės suspaustas skausmais,
Džiovinki blakstienus rasa sudrėkintus,
Lai drąsą karžygių krūtinės užkais.

Zilvitis.

Kas Jaunimo Veikiama.

L. VYČIŲ NEW YORK IR NEW JERSEY VALSTIJŲ APSKRIČIO 16-jo SUVAŽIAVIMO PROTOKOLAS.

Buvo vasario 8-tą dieną, 1920 m. Aušros Vartų par. svet. New York City, N. Y.

Susirinkimą malda atidarė vice-pirmininkas P. Bajorinas apie trečią valandą po pietų.

Perskaityta suvažiavusių atstovų mandatai.

Protokolas skaityta ir priimta.

Žiūrėti tvarkos ir skaityti balsus apsiėmė J. Pauza. Inešimams tvarkyti išrinkta komisija šių asmenų: V. Barzdaitis, J. Žerolis ir J. K. Masandukas.

KUOPŲ RAPORTAI:

60-ta kuopa: Narių turi apie 30. Mažųjų skyrius apie 15. Įrengta keli vakarai, ateityje yra norų daugiau veikti. Neužilgo bus vaidinimas; **44-ta kuopa:** Narių 24. Įrengta vakaras, davęs kelis dolerius pelno. Po Velykų manoma įrengti kokią pramogą ir jei pasekmės bus geros, žadama kiek nors aukoti Apskričio išdui; **49-ta kp.:** Narių 25. Vakarų įrengta keli, bet atstovas praneša, kad nepavykę finansiniu žvilgsniu. Mažų Skyriaus nėra. **12 kp.:** Atstovas praneša, kad jų kuopa nusilpnėjus ir maža kas veikiama. Nariai vėjus gauda; **29-ta kp.:** Narių skaičius gausingas. Jaunamečių Skyrius ir-gi turi virš 50 narių. Veikia, o ateityje žadama pasirodyti energingais darbais; **49-ta kp.:** (Brooklyn, N. Y.): Narių turi virš 40. Mažų Skyrius gyvuoja. Pastaruoju laiku veikalas "Mirga" vaidinta penkiose kolonijose ir visur pasekmingai.

Valdybos raportai: Vice-Pirm P. Bajorinas praneša — jis rašęs į Centrą kas link sužinojimo apie tas dvi naujai suorganizuotas kuopas ir ligi šiam laikui jokio atsakymo nebuvo. (Čia "apie tas dvi kuopi", tai bene omyneje turima suorganizuotos kuopos Perth Amboy, N. J. ir Bronx, N. Y. Tos dvi kuopi buvo suorganizuotos, bet nebuvo kam vietoje jom vadauti, užtad išskydo, nei su Centru nesutapę. "Vyčio" Red.).

Išdininko raportas: Per 1919 m. įplaukė: balansas nuo senosios išdininkės \$19.75; L. Vyčių 29 kuopos duoklė \$7.50, iš Apskričio išvažiavimo — \$23.37, 61-mos kp. duoklė — \$1.20, viso — \$51.82. Išlaidos A. Šniečkui atmokėta \$14.32, J. Lukoševičiui — \$6.00, A. Masandukui — \$10.00, viso \$30.32; dabar pinigų izde yra \$21.32.

Inešimai ir nutarimai. Pasiųsti 91-mai kuopai laiška, kad apsimokėtų savo prigulincią duoklę.

41-ma kuopa inėša įrengti vakarienę. Didži-

mai pritarus, išrinkta įrengimo komisija: V. Barzdaitis, P. Bajorinas, J. Sabaliauskas. Įžanga bus \$2.00.

61-mos kuopos inešimas remti kiek galint Lietuvos Šaulius liko užgirtas.

Remti Šveicarijos lietuvius studentus. Aukų rinkimo būdai palikta kuopoms nusistatyti. Susirinkti pinigai turi būti perduoti į Apskričio izdą.

Skelbti Apskričio valdybos adresus organe — užgirta.

Dėti veikliųjų narių paveikslus organe — užgirta.

Renkama valdyba. Pirmininku išrinkta J. V. Žerolis, vice-pirm. — J. Spranaitis, raštin. — A. Alyčiūtė (buvusioji), išdininku — J. K. Masandukas (buvusis), organizatorium (apsiėmė) — K. Krumėnas.

Sekantis susirinkimas bus Brooklyne, 44-tos kp. apielinkėje, 2-rą valandą po pietų.

Susirinkimas užbaigtas malda.

J. V. Žerolis, pirmin.

Alena Alyčiūtė, rašt.

—O—

VALPARAISO, IND.

Čia yra susispietęs nemažas būrelis einančių mokslą jaunuolių, siekiančių savo užbriežtuosius tikslus, kad ateityje pagerinti per vargus plaukiančios tėvynės rytojų.

Nors moksleivio valandos ir gan aprubežiuotos, lekcijos reikalauja kiekvienos minutės, bet momente, kada tėvynės dirvonai užžėlė, neišplėšti, jo karšta meilė ir prisirišimas prie gimtojo krašto priverčia nedamiegoti, bet pašvesti valandą—kitą pasidarbavimui tautystės dirvoje. Kiekvieną sekmadienį laiko susirinkimus su programais, kur esti gvildenami einamieji nuotikiai šių dienų. Svirstoma klausimai, klausimėliai, kaip sujudinti užmirusias stygas lietuvių širdyse rišančias prie savo gimtinės? kaip pagelbėti visuomenei plėsti usnimis apaugusius dirvonus.

Nors opus tas klausimas, bet jis pats savaimi išsiriša, nes tik vienas kelias yra pasiekti šį brangų tikslą: tai susirišti artymiausiu vienybės ryšiu su visuomene, platinti sveiką literatūrą, rengti pasitaikius progai vakarus su programais ir platinti spaudą.

Štai sausio 25 įrengta vakaras su programu Indiana, Harbor, Ind.. Ačiū priėjimui vietinio klebono kun. Čiberskio ir vietinių lietuvių, susirinko gražus būrelis, kur maloniai ir tinkamai liko praleistas vakarėlis.

Vasario 17 d. Milušausko svetainėje Gary, Ind. taipgi įrengė vakarą su programu. Nors buvo neilgas programos, bet, kaip galima buvo pastebėti iš publikos, tai visus patenkino. Po programo turėjo būti šokiai, bet kad dėl staigiai įvykusios priežasties muzikantai neatvyko, jaunimas praleido tą laikotarpį žaidžiant lietuviškus žaislus.

Ačiū maloniam priėjimui viet. klebono kun. Daniūno, P. Šlapelio ir nenuilstančiam pasidarbavimui panelės S. Gedvilaitės, kuri nors čionai gimus ir augus, bet visas savo prakilnas pajėgas yra paaukavus tautiniams darbams, publikos prisirinko pilna svetainė.

Negalima praleisti netarus žodžio kito kas link Gary Jaunimo — Vyčių.

Gražus ir prakilnus būrys tėvynainių. Merginos, nors čia auge, bet lietuvištos dvasia bujote bujoja tarpe jų. Esant tokiam būrelyje, jautiesi tartum esi tikrai anoje pusėje vandenyno. Jų prakilnus žaislų žaidimas ir malonūs balsai dainos ir kiekiausiai atžagareivio sujudintų užmirusias stygas meilės prie gimtojo krašto. Galima pasigėrėti darbais vargonininko P. Šlapelio, kuris pasišventęs tam prakilniam darbui. Išmokino jaunimą branginti ir naudotis iš senovės paliktų turtų — Lietuvos dainomis, taipgi įvairių žaislų, kurių Gary'iečiams netrūksta. Valio, prakilnus jaunime! Tauta, turėdama tokį jaunimą, gali tikėtis šviesios ateities.

P. C.

CHICAGO, ILL.

Kareivių vakaras.

Didelėje 7-to Regimento salėje vasario 14 dieną buvo Chicagos Liet. Kareivių Su-mo vakaras. Publikos buvo apie du tūkstančius. Buvo pakviestu du žymiausių Chicagos lietuvių chorų: Vyčių Apskričio, vadaujamas A. Pocius, ir "Birutės", vadaujamas St. Šimkaus. Dainos įnešė gyvumo, rimties ir grožės.

Smagu buvo kareivių vakare. Smagu buvo žiūrėti į lietuvius kareivius. Nors svetimos uniformose, bet po jomis plaka lietuviška širdis.

X.

SPRING VALLEY, ILL.

Vasario 15-tą d. L. Vyčių 28-ta kuopa įrengė gražų vakarą, šv. Onos parapijos svetainėje.

St. Bartkus, moksleivis St. Bedo kolegijos, atidarė programą ir pasakė prakalbėlę.

Vyčių choras dainavo Vyčių imną.

Veronika Evanauskaitė deklamavo eiles "Ant Nemuno Kranto". Sekė daina "Jaunystėlė". Po to vaidino komediją "Ir aš nepaisau".

Vaidintojai buvo: Izabelė Laziuskaitė, Petras Evanauskas, M. Steponaičiukė, St. Evanauskas, Pranas Evanauskas, Ona Yuodsnukaitė, Ona Petkaitė ir M. Milašauskaitė.

Sekė daina "Eik čia Sesutėlė". Po to komedija "Atlyginimas be nuotrupos", išpildė Izabelė Laziuskaitė ir St. Evanauskas. Paskui buvo daina "Piauti linksma". Po to dainavo Vyčių choras ir publika Lietuvos imną.

Visi vaidintojai artistiška atliko savo roles. Petronėlė Grigalaitė vedė Vyčių chorą.

Publikos buvo neperdaug, priežastis, oras buvo nepatogus, šaltas. Atsilankius publika buvo patenkinta.

Kp. Korespondentas.

— 0 —

SO. BOSTON, MASS.

Vasario 1 d. buvo Vyčių 17-tos kuopos susirinkimas. Nauja valdyba užėmė vietas, o sena išdavė raportus iš pereinamųjų metų veikimo. Iš raportų visi nariai buvo patenkinti. Per pereinamuosius metus buvo įrengta 12 vakarų. Buvo pastatyta šeši veikalai: 1 "Žmonės", 2 "Nespręsk Neištyręs", 3 "Gudrus Kvailys", 4 "Iš Meilės", 5 "Katriutė", 6 "Mirga". Dėl parapijos padaryta \$25.00 Per fėrus draug su bažnytinio choru parapijai uždirbo \$317.00. "Vyčio" spaustuvei aukojo \$80.00. Kuopa turto turi pinigais \$321.97 ir daug brangių teatralinių drabužių. Prisirašė naujas narys Jonas Morkūnas, geras darbininkas, solistas. O. Jankienė išdavė raportą apie buvusę vakarienę. Raportas priimtas didžiausia padėka. Šokiai nusisokė gerai. O. Jankienė išdavė raporta iš "Mirgos" veikalo, kurs buvo vaidintas draug su Moterų Sąjungos kp. Įeigų buvo \$127.60, pelno davė abiem kuopom po \$40.00. Šiais metais kuopa yra nusistačius veikti dar daugiau. Korespondentas.

SPRING VALLEY, ILL.

Vasario 19-tą d. L. Vyčių 28-ta kuopa laikė specialiai šauktą susirinkimą. Nutarta, nusifotografuoti. Mat, dar ši kuopa nėra nusiėmus savo paveikslu. Ši kuopa yra maža, bet daug pasidarbavo tarp jaunimo. Ji labai energingai ir sutartinai darbuojasi.

Dieve padėk, kad ji visados taip darbuotūsi. Dar nutarta įrengti šokių tuojaus po Velykų.

Kp. Korespondentas.

ŽINIŲ ŽINELĖS.

HOMESTEAD, PA. Sausio 25-tą dieną buvo metinis susirinkimas L. Vyčių 11 kuopos. Išrinkta valdyba einantiems metams, kurion pateko prakilnių minčių ir norų asmenys. Korespondentu išrinkta jauna gabi Vytė, kuri tinkamai mokės aprašyti kuopos darbus. Mūsų kuopoje ligšiol buvo asmenų, kurie manė, kad prie Vyčių gali prigulėti bile kas, net neprisilaikanti organizacijos įstatų, obalsių ir disciplinos. Dabar tokie gaivalai atšalinti. Vytė. — **BROOKLYN, N. Y.** L. Vyčių 49-tos kp. Brooklyn, N. Y. valdyba einantiems metams yra šių asmenų: J. Sabaliauskas — pirmin. (149 Ainslie St.), J. Zajankauskas — vice-pirmin., B. Vansevičiūtė — prot. rašt. (176 Willoughby St.), J. Aleksiušas — fin. rašt., L. Žiukas — izdin. J. Aleksiušas.

CHICAGO, ILL. L. Vyčių 36-tos kp. narių dėmei... L. Vyčių 36-tos kuopos susirinkimai bus du kartu mėnesyje McKinley Parko didžioje svetainėje. Tai antrą ir ketvirtą trečiadienį, o kiti parapijos svetainėje, kaip ir pirma. McKinley Parko svetainėje po susirinkimų turėsime programėlius, žaismus ir šokius. J. A. Mickeliūnas, 36-tos kp. pirm. — **AKRON, OHIO.** Ši kolonija maža ir atskirta nuo kitų didesnių kolonijų, tačiau ir čia lietuviai veikia, ypatingai šiuo laiku ėmėme krutėti, o labiausia Vyčiai. Nesenai vaidinta "Kas Bailys." Ypatingai pasižymėjo Br. Žitkienė. Ji viena gambiausių Clevelando vaidintojų. Ačiū jos nenuilstančioms spėkoms ir augštiesiems gabumams, daug naudos susilauks ir akroniečiai. Tuojuo po Velykų Akron'o Vyčiai vaidins "Mirga". Akroniečiams ir apielinkės lietuviams bus progos pamatyti ir pasigėrėti.

REDAKCIJOS ATSAKAI.

Žabaliui. Pridėjus tik vietos vardą, iš Tamstos rašinio išeitų korespondencija. Tokia tema tinka ir apysakoms, novelėms, bet jas rašant reikia žiūrėti, kad būtų vaizdų ir poezijos.

Margrutei. Žiūrėk atsako Žabalui.

NUO ADMINISTRACIJOS.

Aptaisėme gražiais apdarais "Vytį" už 1918 ir 1919 su keliais numeriais ir 1917 metų. Viso knyga yra apie 1200 puslapių didumo.

Kas nori įgyti "Vyties" komplektą, tepasiskubina užsisakyti šiuo adresu:

B. Jakaitis, 901 W. 33-rd St. Chicago, Ill.

Kaina \$3.00.

"Vyties" Adm.

PRANEŠIMAS.

L. Vyčių Chicagos Apskričio susirinkimas bus kovo 7-tą d., 2-ą valandą po pietų, šv. Kryžiaus par. svetainėje, Town of Lake kolonijoje. Atstovai

teiksis laiku ir gausingai dalyvauti šiame svarbiame Apskričio susirinkime.

Apskričio Valdyba.

Sandariečiai, gelbėkite Kastą Norkų, ba kitaip pražus visa jūsų partija su visais demokratiškos principais!

Remkime savuosius žmones! Remkime savuosius biznierių! — Nuolat kits kitam kalbame ir laikraščiuose tokius obalsius keliame. Bet, įsidėmėkite, Lietuvos Laisvės Paskolos bonų daugiau perka ir platina paprastieji darbininkai, pūslėtomis rankomis ir juodomis panagėmis darą pragyvenimą. Kur-gi gerbiami biznierių?!

Įvairius svečius ir atstovus iš Lietuvos pirmiausia pasitinka liberalų atstovai (ypač atvykstančius per New Yorką) uždėdami savo pažiūrų akinius. Liberalai svečiai ir atstovai siunčia savo bendraminčiams linksmų žinių iš užjūrio, kad čia katalikai, tai masė — žmonės ir pinigai, liberalai — smegenys ir vadai. Neaiškų supratimą apie vietinius lietuvius dažnai susidaro ir neliberalinių pažvalgų žmonės. Kad svečiai ir atstovai iš Lietuvos neapsigautų ir nemeluotų anos pusės žmonėms, New Yorke, ant tako, kur prasideda pirmi jų žingsniai, vertėtų padėti akmenį su šiuo parašu: Lietuvai svetį ir atstove! Nespręsk apie Amerikos lietuvius neprisižūrėjęs ir nepažinęs. Prisižūrėk į tuos vadinamus "smegenis", ar sveiki, ir tąsyk juos vertink. O pažinęs tikras smegenis, kurios užlaiko mokyklas, kelia tautos kultūrą, teisingą savą žadį tark, neatsižūrėnt kadir kreditas reiktų atiduoti kitų įsitikrinimų ir principų žmonėms.

"Lietuva" pramanė, kad kun. prof. Bučys priešingas Lietuvos valstybės paskolai, paskui parašė (po kalbos Mildos svet. Chicago, Ill.), kad ir jis ją remia, na, ir apsidžiaugė tokiu atsivertimu. Yra laikraščių, kurie nei savo skaitytojų nesisarmatina.

PRIEŠ VĖJĄ NEPAVŪSI.

Baltrus (svečiui). Aš namų galva, manęs klausosi pati ir vaikai.

Balsas iš virtuvės. Ko žiopsai pilvą išvertęs, ar nematai, kad indai neplauti?

Baltrus. Tuojuo, dūšele, tuojuo. Leisk pypkę darūkyti.

Svečias. Žinai, ką, Baltrau, jei galva kaklo neturėtų, nežinotų kurion pusėn pasisukti..

Jei norime, kad mums sektųsi, turime stengties sustiprinti išvermę.

Bibliografija ir Kritika.

“ZEMĖS SAVASTIS TEOLOGIJOS SUPRATIMU.” Parašė D-ras J. Maciulevičius. Kaunas, “Šviesos” spaustuvė, 1919 m. pusl. 8.

Beskaitant “Reconstruction pamphlets”,*) patraukė mano dėmę brošiūrėlė “Land Colonization” ir nei nepajutau, kaip mano mintis atsidūrė Lietuvos padangėse. Kilo viens po kitam klausimai: kaip Lietuva pasielgs su dvarais; su karžygiais bežemiais sugrįžusiais iš karo lauko; kaip socialogai, ekonomistai, moralistai ir politikai tvarkys Lietuvos visuomenę ir tt. Lietuva yra žemės ūkio šalis; nuo sutvarkymo žemės reikalų labai daug priklausys šalies gerovė.

D-ras J. Maciulevičius trumpoj formoj paduoda, kaip reikėtų pasielgti su žemės savastimis, išrišant šį klausimą sulig teologijos supratimo.

Žemės dalykų tvarkymą reikia remti pamatiniais principais turint omeny ir tai, kad “savasties principas yra įgimtas”. Tarp judinamųjų daiktų ir žemės plotų savasties žvilgsniu nėra tikro skirtumo. Savastis “su žmogumi yra gimusi; su juo augo ir plėtojosi”. Kaikurie žemės savasties teisę norėtų visai tautai pavesti arba nacionalizuoti. Į tai aiškiai atsako Leonas XIII enciklikoje “Rerum novarum”, kad tokie patys sau prieštarauja, pripažindami naudojimosi teisę, o nenorėdami pripažinti savasties teisę. Krikščionija, pripažindama principu judinamųjų ir nejudinamųjų daiktų privačią savastį uždeda meilės priedermę skirti turtų dalį sušelpimui beturčių. Gi valdžia, atimdama bet kieno savastį del viešo labo, turi atlyginti jos savininkui. Be atlyginimo savastis tegali būti atimta už kaltę, kaip baismė ir prieš

*) Norintiems arčiau susipažinti su rekonstrukcijos problemomis Amerikoje, patarčiau kreiptis į National Catholic War Council, 930 — 14-th St., N. W. Washington, D. C. Brošiūrėles siuntinėja veltui. P. M. J.

tokį pasielgimą Bažnyčia niekuomet neprotestavo. Bet ar krikščionybės principai sutaikomi su Liet. Krikšč. Demokratų reikalavimais — tuojau išskirstyti dvarų žemę tarp kaimiečių, bežemių ir mažžemių? D-ras J. M. palieka tarti savo žodį ekonomistams ir politikams, pareikšdamas savo mintį, kad “vargiai būtų išmintinga lietuviams pirmiesiems daryti eksperimentai ir mėginimai. Ant paskutinio (8) puslapio pažymėta Krikščionių Demokratų nutarimas “kad ir Bažnyčios žemės būtų valstybės taipgi atimtos”, kurios tėra taip maža... Nupeikiama ši neapmintytą ir net prieš kanoniškas tiesas (can. 2347) žygį.

Brošiūrėlę netik verta perskaityti, bet ir išmokti. Kiekviena mintis—“kaip katalikų Bažnyčios mokslas žiūri į savastį apskritai ir žemės savastį ypatingai”, yra parremta Šv. Rašto, Bažnyčios tėvų bei teologų žodžiais; ypač ištraukomis iš Leono XIII enciklikos “Rerum novarum”.

P. M. J.

SUNKUS KRYŽIUS.

Kas tau yra, kad toks neramus ir nusiminęs prieš rytdieninę išpažintį? Jau grauzia kas sąžinę!?

— Tikėk... prisipažinsiu tau: gi dvidešimts keli metai atgal iš bažnyčios paėmiau sunkų kryžių...

— Ar proto buvai nustojęs? Eik ir kuogreičiausia jį nunešk. Kur jis, kur jį padėjai?

— Ugi tai čia... sėdi ant kedės (ir parodė pirštu į įsikarščiausią žmoną).

*

PAVYZDIS MŪŠŲ KALBOS XIX AMŽIO PRADŽIOJE.

“Kochani Klausytojai! Kad nepakūtavosite vis bus za nic. Sakramentai za nic, loska Pana Boga za nic, apieka Marijos—za nic. Švenč. Panelė apiekavojas tik savo mielasninkais ir žekeliais, o kitais, bron Bože, ne. Reikia prašyti tos patronkos, tos dangaus bromos ne rozą, ne du rozu, bet povšednai. Kada-kolwiek prašysite, ji ne tik nesignievos, ale bus mums smertelniems ščyra. Kas-kalwiek praše tos Aniolienės, nigdos neprasnai neprაše”

(Iš J. Geručio” Jonukas Karklynas”)

LIETUVOS VYČIŲ CENTRO VALDYBA.

Dvasios vadovas: Kun. Ig. Albavičius,
717 W. 18th St., Chicago, Ill.

Pirmininkas: Dr. J.J. Bielskis,
703 Feffteenth St., N. W. Washington,
D. C.

Vice-Pirmininkas: A. Bučnis,
407 So. Paca St., Baltimore, Md.

Raštininkas: V. Rukštalis,
151 Garfield Ave., Valparaiso, Ind.

Iždininkas: P. Baltutis,
3261 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Iždo globėjai:
Kun. P. Čėsna,
324 Wharton St., Philad., Pa.
El. Jovaišaitė,
3259 S. Halsted St., Chicago, Ill.

Literatiškoji Komisija:
Kun. A. Tamoliunas,
Pittsburgh, Pa.
Muzikas A. Aleksis,
Detroit, Mich.
Kun. M. J. Urbonas,
Du Bois, Pa.
Stud. Pr. Juras,
Webster Groves, Mo.
Moksl. A. Augustinas,
Chicago, Ill.

Redaktorius ir Administratorius:
M. Zujus,
3261 S. Halsted St., Chicago, Ill.

L VYČIŲ CHICAGOS APSKRIČIO VALDYBOS
IR KUOPŲ ADRESAI.

Apskričio Valdybos Adresai:
Jonas Vilimas, — pirmininkas,
3934 So. Rockwell St., Chicago, Ill.

Z. Mastauskaitė, — raštininkė,
2920 W. 40th Pl., Chicago, Ill.

S. Šimulis, — iždininkas,
726 W. 18th St., Chicago, Ill.

KUOPŲ ADRESAI (Susinašimui).

4-tos kuopos: A. F. Augustinas,
717 W. 19th St., Chicago, Ill.

5-tos kuopos: Pranas Paliulis,
1645 Wabansia Ave., Chicago, Ill.

8-tos kuopos: Ona Deivikaitė,
10731 Wabash Ave., Chicago, Ill.

13-tos kuopos: Z. Bajorinaitė,
4621 So. Paulina St., Chicago, Ill.

14-tos kuopos: A. Krencius,
1420 So. 48th St., Cicero, Ill.

16-tos kuopos: N. Kulis,
3258 So. Union Ave., Chicago, Ill.

24-tos kuopos: V. Alenčiukaitė,
2335 W. 23rd St., Chicago, Ill.

35-tos kuopos: J. Sorokas,
12201 Emerald Ave., West Pullman, Ill.

36-tos kuopos: O. Aušraitė,
4400 Mozart St., Chicago, Ill.

— 0 —

L. VYČIŲ N. ANGLIJOS APSKRIČIO VAL-
DYBOS ADRESAI.

Pirmin.: Al. Ambrozaitis,
92 Ferm St., Athol, Mass.

Vice-pirmin.: Marijona Romanienė,
242 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Raštininkė: Ona Sidaravičiūtė,
237 Prospect St., Lawrence, Mass.

Iždin.: Ona Bugailaitė,
24 Howard St., Nashua, N. H.

Iždo globėjai: Petras Milius, Jonas Kašėta.

— 0 —

L. VYČIŲ CONN. APSKRIČIO VALDYBA.

Pirmin. B. Gauronskas,
584 Highland Ave., Waterbury,
Conn.

Raštin. A. J. Pateckis,
234 Park St., Hartford, Conn.

Iždin. J. Povilonis,
34 Park St., Hartford, Conn.

— 0 —

L. VYČIŲ NEW YORK'O IR NEW JERSEY'S
APSKRIČIO ADRESAI:

PIRMININKAS:
J. Žerolis, 376 Grand St., Brooklyn, N. Y.

VICE-PIRMININKAS:
J. Spranaitis, 713 Montgomery St., Paterson, N.J.

RAŠTININKĖ:
A. Alyčiūtė, 149 Ainslie St., Brooklyn, N. Y.

IŽDININKAS:
J.K.Masandukas, 197 New York Ave., Newark, N.J.

ORGANIZATORIUS:
K. Krumėnas, 88 Warwick St., Newark, N. J.

Turinys "Vyčio" No. 4 {77}

I. Apie auklėjimą. Tėvynainis.	1 pusl.
II. Kalbos dalykuose. F. Žemgrauža.	3 "
III. "Vyčio" Redakcijai (L. Pavasarininkų, Plokščių kp. atsiliepinimas).	4 "
IV. Meduza. Putinas.	5 "
V. Kame didybė? A. T.	11 "
VI. Veidas. A. Matutis.	12 "
VII. Nasreddin'as Khodja. Vertė A. Matutis.	13 "
VIII. Dvasios sparnai. Piramidų Sargas.	15 "
IX. Marių Daina. Ig. Šeinius (Iš "N. Žiburiai").	18 "
X. Nakties tylumoj (eilės). Žilvitis.	20 "
XI. Studentų dėmei. Pr. Mačiulis.	21 "
XII. Mažosios Lietuvos jaunimas. M. S. Dykas.	23 "
XIII. Lietuva ir jaunoji karta (L. F. M. atstovų sveikinimo adresai).	24 "
XIV. Iš Centro Raštinės. V. Rukštalis, C. R.	25 "
XV. L. Vyčių Centrai (laiškas ir auka). V. Vaičiuliūtė.	25 "
XVI. Pranešimas (L. V. New Yark ir N. J. Apsk kp.).	26 "
XVII. Skrisk, dainele (eilės). Žilvitis.	26 "
XVIII. Kas jaunimo veikiama (Korespondencijos):	
1. L. Vyčių New York ir N.J. Apskričio 16-jo suvažiavimo protokolas,	
2. Valparaiso, Ind.; 3. Chicago, Ill.; 4. Spring Valley, Ill.; 5. So. Bos-	
ton, Mass.; 6. Spring Valley, Ill.; 7. Žinių-žinėlės	27 "
XIX. Redakcijos atsakai.	29 "
XX. Nuo Administracijos. "Vyties" Adm.	29 "
XXI. Pranešimas (L. V. Chicagos Apskričio kp.) Valdyba.	29 "
XXII. Šis-tas.	29 "
XXIII. Bibliografija ir kritika:	30 "
XXIV. Valdybų adresai.	31 "

Paveikslai:

1. Galgota (P. Rimšos); 2. L. Vyčių 2-ros kp. Jaunamečių Skyriaus grupės aktorių, vaidinusių "Girelė Žalioji";
3. K. Sabonio; 4. L. Sabonienės; 5. M. Stambriūtės; 6. Em. Amšegaitės.

"VYTIS"

3261 SO. HALSTED ST., CHICAGO, ILL.

